

**UCHWAŁA NR
RADY POWIATU SŁUPSKIEGO**

z dnia 2022 r.

w sprawie przyjęcia programu rozwoju pn. "Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2023-2030"

Na podstawie art. 12 pkt 4 i 9ca ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526) w związku z art. 3 pkt 3, art. 4 ust 1, art 17 ust. 1 oraz art. 19 ust 3a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057 oraz z 2022 r. poz. 1079 i 1846) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się program rozwoju pn. „Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2023-2030” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Słupskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Powiatu Słupskiego
z dnia 2022 r.

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2023-2030

Słupsk, ... grudnia 2022 r.

SPIS TREŚCI

I.	WYKAZ ZASTOSOWANYCH SKRÓTÓW	3
II.	WSTĘP	4
III.	WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ POWIATU SŁUPSKIEGO.....	6
1.	Charakterystyka ogólna.....	7
2.	Ludność.....	8
3.	Środowisko i energia	9
4.	Transport i dostępność komunikacyjna.....	11
5.	Gospodarka i turystyka.....	14
6.	Społeczeństwo.....	17
7.	Administracja.....	22
8.	Uwarunkowania przestrzenne	23
9.	Uwarunkowania globalne i otoczenie makroekonomiczne	23
IV.	ANALIZA SWOT.....	25
V.	SCENARIUSZE ROZWOJU POWIATU SŁUPSKIEGO	28
VI.	WIZJA I MISJA POWIATU SŁUPSKIEGO	31
VII.	CEL GŁÓWNY I CELE STRATEGICZNE	33
	CEL STRATEGICZNY 1 - ZEWNĘTRZNA I WEWNĘTRZNA DOSTĘPNOŚĆ POWIATU ORAZ MOBILNOŚĆ MIESZKAŃCÓW „POWIAT DOSTĘPNY”	33
	CEL STRATEGICZNY 2 - ATRAKCYJNOŚĆ GOSPODARCZA I INWESTYCYJNA, RYNEK PRACY I TURYSTYKA „MIEJCE PRACY I WYPOCZYNKU”	37
	CEL STRATEGICZNY 3 - PODNIESIENIE ATRAKCYJNOŚCI OSIEDLEŃCZEJ ORAZ JAKOŚCI ŻYCIA I AKTYWNOŚCI MIESZKAŃCÓW „POWIAT PRZYJAZNY MIESZKAŃCOM”	42
	CEL STRATEGICZNY 4 - ZACHOWANIE I POLEPSZANIE STANU ŚRODOWISKA NATURALNEGO ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE ZMIANOM KLIMATYCZNYM „POWIAT PRZYJAZNY ŚRODOWISKU”	49
VIII.	WYMIAR PRZESTRZENNY REALIZACJI STRATEGII	52
IX.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	58
X.	MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ	61
XI.	SYSTEM REALIZACJI STRATEGII.....	67

I. WYKAZ ZASTOSOWANYCH SKRÓTÓW

AP – Akademia Pomorska w Słupsku
BDL – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego
CKPS – Centrum Kultury Powiatu Słupskiego
CPK - Centralny Port Komunikacyjny
CUW – Centrum Usług Wspólnych Powiatu Słupskiego
GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GUS – Główny Urząd Statystyczny
DSRK 2030 - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030
ISP – Inteligentne Specjalizacje Pomorza
JST – Jednostka Samorządu Terytorialnego
LOT Ziemia Słupska – Lokalna Organizacja Turystyczna Ziemia Słupska
MOF m. Słupska/MOF Słupsk-Ustka – Miejski Obszar Funkcjonalny Miasta Słupska
NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
NGO – Organizacje pozarządowe
OF – Obszar Funkcjonalny
OMT – Obszar Metropolitalny Trójmiasta
OZE – Odnawialne źródła energii
PARR S.A. – Pomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku
PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
PROT - Pomorska Regionalna Organizacja Turystyczna
PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Słupsku
PZPWP2030 – Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030
SOR – Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
SOSW – Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Damnicy
SP w Słupsku – Starostwo Powiatowe w Słupsku
SRSGPS 2030/Strategia- Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego 2023 – 2030
SRWP 2030 – Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030
SSSE – Słupska Specjalna Strefa Ekonomiczna
TIK – Technologie Informacyjno-Komunikacyjne
TEN-T – Transeuropejska Sieć Transportowa
UE – Unia Europejska
WFOŚiGW - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ZIT – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
ZPO – Zespół Placówek Oświatowych w Ustce
ZSA – Zespół Szkół Agrotechnicznych w Słupsku
ZSOiT – Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Ustce

II. WSTĘP

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2023-2030 jest podstawowym dokumentem ukierunkującym politykę samorządu powiatowego w podanym horyzoncie czasowym. Jedną z przesłanek realizacji Strategii jest zapewnienie ciągłości trwałego i zrównoważonego rozwoju powiatu. Będzie to realizowane poprzez wskazanie celu głównego oraz poszczególnych celów strategicznych określających główne kierunki interwencji w perspektywie do 2030 r. Diagnoza obecnej sytuacji pozwoliła wyodrębnić aktualne, dynamicznie zachodzące zmiany społeczno – gospodarcze stanowiące uwarunkowania rozwoju w najbliższych latach.

Dokument ma również za zadanie ukierunkować powiat na realizację działań z wykorzystaniem szeroko rozumianych środków pozabudżetowych. Strategia jest również narzędziem przygotowującym do wyzwań z tym związanych.

Kolejnym, ważnym celem niniejszego opracowania jest wskazanie mieszkańcom, lokalnym władzom i wszystkim innym interesariuszom strategicznego rozwoju powiatu słupskiego oczekiwanej wizji i misji oraz założonych celów. Sama Strategia pełni funkcję integracyjną dla wszystkich osób i instytucji zaangażowanych w proces jej powstawania i realizacji.

Strategia została opracowana w szczególności na podstawie ustawy o samorządzie powiatowym oraz ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Zgodnie z regulacjami prawnymi niniejszy dokument stanowi program rozwoju w myśl rozdziału 3 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju¹. Przyjmowanie programów rozwoju w trybie określonym w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju należy do wyłącznej właściwości Rady Powiatu. SRSGPS2030 jest programem rozwoju w szczególności w odniesieniu do SRWP2030 i realizuje cele w niej zawarte.

Opracowywanie niniejszego dokumentu obejmowało pracę wewnątrz struktur powiatu, zgodnie z uchwałą Zarządu Powiatu Słupskiego nr 78/2020 z 22 lipca 2020 r. Prace odbywały się w ramach powołanego Zespołu Koordynującego do spraw opracowania Strategii oraz 6 Zespołów Eksperckich:

1. do spraw gospodarczych i turystyki,
2. do spraw społecznych i edukacji,
3. do spraw środowiska i bezpieczeństwa,
4. do spraw transportu,
5. do spraw administracji i współpracy,
6. do spraw finansowania.

W procesie opracowania Strategii uczestniczyli przedstawiciele wszystkich wydziałów Starostwa Powiatowego w Słupsku oraz wszystkich jednostek organizacyjnych powiatu. Koordynacją pracy zajmował się Wydział Rozwoju Powiatu i Inwestycji Starostwa Powiatowego w Słupsku. Na tym etapie, w razie potrzeby zasięgnięto opinii podmiotów

¹ Realizacja Strategii odbywa się również poprzez inne dokumenty strategiczne/programy funkcjonujące w strukturach powiatu słupskiego. Te z nich, które są aktualne w trakcie tworzenia Strategii zostały wymienione przy poszczególnych celach operacyjnych.

zewnętrznych, innych samorządów (również poprzez analizę zewnętrznych dokumentów i opracowań) oraz mieszkańców powiatu (mieszkańcy mieli możliwość wypowiedzenia się za pomocą dedykowanej ankiety²).

W kolejnym etapie do prac zostali włączeni radni powiatowi oraz przeprowadzono konsultacje społeczne dokumentu.

W trakcie procesu opracowywania Strategii zbadano również jej spójność z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu. Dokumenty takie na szczeblu europejskim, krajowym i wojewódzkim określają kierunki działań, które należy brać pod uwagę konstruując politykę rozwojową i wyznaczając cele. Spójność działań i wpisywanie się w poszczególne cele strategiczne nadrzędnych dokumentów strategicznych i planistycznych gwarantuje spójność podejmowanych działań.

Dokumentami istotnymi w procesie konstruowania celów Strategii są w szczególności:

- Strategia Europa 2020, Zrównoważona Europa 2030;
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności;
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030.

Zgodność z priorytetami zawartymi w najważniejszych, wybranych dokumentach wskazana jest przy poszczególnych celach strategicznych.

² Raport z badania ankietowego mieszkańców powiatu słupskiego stanowi część „Diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej powiatu słupskiego”.

III. WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ POWIATU SŁUPSKIEGO

Sformułowane poniżej wnioski stanowią próbę syntetycznego streszczenia przeprowadzonej diagnozy³ obecnej sytuacji powiatu oraz wskazania jego najważniejszych cech i zachodzących obecnie trendów (wnioski zawierają zarówno zacytowane fragmenty diagnozy, jak i nowo formułowane zapisy). W procesie określania wniosków szczególną uwagę położono na zagadnienia będące w kompetencji samorządu powiatowego. W ten sposób na podstawie analizy było możliwe określenie celów odnoszących się do realnych możliwości powiatu. Ponadto w procesie formułowania wniosków brano pod uwagę również inne dokumenty, takie jak:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności.
- Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.
- Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030.
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030.
- Strategia Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Słupsk-Ustka na lata 2022-2030
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Słupskiego na lata 2020 – 2023 z perspektywą do roku 2027.
- Koncepcja optymalnej formy organizacyjno-ekonomicznej przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej organizowanych przez powiat słupski.
- Powiatowy program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego powiatu słupskiego na lata 2019 – 2024.
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Słupskiego na lata 2021-2025.
- Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2021 – 2025.
- Program opieki nad zabytkami powiatu słupskiego na lata 2017-2020 oraz jego kontynuacja.
- Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych w powiecie słupskim w roku szkolnym 2019/2020.
- Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku za 2020 rok wraz z oceną zasobów pomocy społecznej w roku 2020 dla powiatu słupskiego.
- Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Słupsku za rok 2020.
- Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023.

³ Uszczegółowienie wniosków stanowi odrębny dokument pt. „Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej powiatu słupskiego”.

1. Charakterystyka ogólna

Powiat słupski jest położony peryferyjnie w północno-zachodniej części województwa pomorskiego, u wybrzeży Morza Bałtyckiego, w oddaleniu od Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta i innych dużych miast będących biegunami rozwoju o znaczeniu krajowym, takich jak: Szczecin, Bydgoszcz, Toruń czy też Warszawa⁴.

Na terenie powiatu znajduje się 10 gmin (w tym 1 gmina miejska, 1 gmina miejsko-wiejska i 8 gmin wiejskich): gmina miejska Ustka, gmina miejsko-wiejska Kępice oraz gminy wiejskie Damnica, Dębica Kaszubska, Główny, Kobylnica, Potęgowo, Słupsk, Smołdzino i Ustka. Status miasta posiadają: Ustka oraz Kępice. Sieć osadnicza powiatu obejmuje 2 miasta, 342 miejscowości, w tym 206 wsi oraz 206 sołectw. W centrum powiatu, ale poza jego granicami, leży powiat grodzki – miasto Słupsk.

Miasto Słupsk, pomimo położenia poza granicami powiatu słupskiego istotnie oddziałuje na rozwój nie tylko powiatu, ale całego regionu. Słupsk, trzecie co do wielkości miasto województwa pomorskiego, ma znaczenie ośrodka regionalnego⁵ będącego „głównym biegunem rozwoju północno-zachodniej części województwa, wykazując oddziaływanie na sąsiadujące powiaty (zwłaszcza słupski i bytowski oraz sławieński w sąsiednim województwie zachodniopomorskim), tworząc z Ustką układ bipolarny - MOF Słupsk-Ustka”⁶. Taka sytuacja determinuje obopólną zależność samorządów. Szczególnym jej przejawem jest zaspokajanie wielu potrzeb mieszkańców powiatu przez potencjał i infrastrukturę miasta, np. w obszarze kultury, zdrowia, czasu wolnego. Powiat natomiast często stanowi miejsce osiedlenia się i/lub wypoczynku słupszczyzan. Takie położenie obu jednostek rzutuje na rozkład ciągów komunikacyjnych, linii autobusowych itp. Jednym z przejawów współpracy są działania podejmowane w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Słupska czy też inicjatywy tzw. „dwumiasta Słupsk-Ustka”. Aktualnie trwa współpraca obszaru MOF Słupsk-Ustka na zasadzie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

Powiat wyróżnia się wielkością nie tylko na tle województwa (będąc największym z powiatów województwa pomorskiego), ale również na tle wszystkich polskich powiatów, plasując się na 4. miejscu w Polsce pod względem zajmowanego obszaru. Znaczny obszar powiatu powoduje także pewne trudności. Ujawniają się one w zakresie dostępności poszczególnych obszarów, długości sieci drogowej, czy też znacznego zróżnicowania pod względem społecznym, gospodarczym i turystycznym. Poszczególne części powiatu słupskiego posiadają zróżnicowane bariery i potencjały rozwojowe. Miasto Słupsk realizuje działania na rzecz rozszerzenia swoich granic. Rozszerzenie obszaru Słupska oznacza zmniejszenie powierzchni oraz liczby ludności powiatu słupskiego.

⁴ Centralna część powiatu jest oddalona od Gdańska o około 100 km, a od Warszawy o ok. 360 km (w linii prostej). Duże znaczenie ma tutaj również odległość, jaką musi pokonać podróżujący transportem kołowym. Biorąc pod uwagę drogi krajowe i autostrady odległość ze Słupska do Gdańska wynosi 136 km (DK6 i S6), a do Warszawy 542 km (DK6, S6, A1 – płatna, A2) – dane Google Maps.

⁵ PZPWP2030 rozdział 3.2. Charakterystyka sieci osadniczej.

⁶ Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030, rozdział „Wymiar terytorialny strategii”.

Poza licznymi atutami powiat posiada również zidentyfikowane obszary problemowe. Część gmin została określona w SOR jako obszary, na których występuje kumulacja problemów⁷. Obszary te stanowią północno-zachodnią, skrajną część większego obszaru o zidentyfikowanych zagrożeniach trwałą marginalizacją. Rozciąga się on aż do południowo-zachodnich części województwa zachodniopomorskiego, obejmując swym zasięgiem „Pomorze Środkowe”.

2. Ludność

Ludność powiatu słupskiego stanowi 4,21% ludności województwa⁸. 10 gmin wchodzących w skład powiatu wykazuje duże zróżnicowanie w zakresie populacji i gęstości zaludnienia⁹.

Dane statystyczne pokazują, że liczba ludności powiatu utrzymywała się na stałym poziomie z niewielkimi wahaniami i tendencją nieznacznego wzrostu. Najbardziej aktualne prognozy pokazują niewielki wzrost liczby ludności do 2030 r. Poszczególne gminy wchodzące w skład powiatu posiadają bardzo zróżnicowane prognozy¹⁰.

Zgodnie z danymi prognostycznymi długofalowo populacja będzie jednak maleć¹¹, co jest odzwierciedleniem ogólnokrajowego trendu. Spadek liczby ludności będzie relatywnie niewielki, ale należy oczekiwać negatywnego oddziaływania znacznie bardziej nasilonego zjawiska zmniejszania się liczby ludności w mieście Słupsku. W dalekiej perspektywie do 2050 r. prognozuje się, że straci on około 1/3 swoich mieszkańców sukcesywnie tracąc na znaczeniu jako ośrodek subregionalny.

Obserwuje się również inne negatywne zjawiska dotyczące ludności powiatu. Systematycznie spada wskaźnik przyrostu naturalnego (trend ten jest zdecydowanie wyraźniejszy w miastach niż na wsiach). Trzeba jednak zaznaczyć, że na tle kraju wynik powiatu słupskiego jest dość dobry. Prognozuje się również, że w dalszej perspektywie struktura wiekowa ludności będzie rozwijać się w kierunku starzejącego się społeczeństwa, choć obecnie statystyczny mieszkaniec powiatu słupskiego jest o 1,5 roku młodszy od statystycznego mieszkańca Polski.

Ogólnokrajowy trend zwiększania się odsetka osób w wieku poprodukcyjnym będzie znacząco widoczny w powiecie słupskim. Na taką sytuację wpływa przede wszystkim

⁷ Jako gminy ze skumulowanymi problemami z obszarów społecznych zostały wskazane: Gmina Damnica i Gmina Dębica Kaszubska. Jako gminy ze skumulowanymi problemami z obszarów zarówno społecznych, jak i ekonomicznych zostały wskazane: Gmina Kępice, Gmina Potęgowo i Gmina Główny.

⁸ Wyliczenia na podstawie danych GUS na koniec 2019 r. wskazują, że powiat zamieszkiwało 98 686 osób. Liczba ludności powiatu słupskiego na koniec 2021 r. wynosiła 98 761.

⁹ Ze względu na miejski charakter największą gęstość zaludnienia posiada Miasto Ustka (1508 os/km²), najniższą Gmina Smołdzino (13os/km²)

¹⁰ Najbardziej optymistyczne wartości przewidują wzrost (względem roku 2019) liczby ludności w: Gminie Ustka (+ 12,15%), Gminie Słupsk (+9,97%) i Gminie Kobylnica (+6,51%), a odmienna sytuacja przewidywana jest w: Mieście Ustka (-10,18%), Gminie Kępice (-4,68%), Gminie Potęgowo (-4,65%) i Gminie Główny (-4,60%). Zgodnie z tą prognozą do 2030 r. powiat słupski będzie posiadał 99 764 mieszkańców co stanowi wzrost o 1,09%.

¹¹ Zgodnie z danymi prognostycznymi GUS liczba ludności spadnie (w nawiasach spadek względem 2019 r.) w 2040 r. do 95 950 osób (2,77%), a w 2050 r. do 92 241 osób (6,53%). Na zmniejszenie liczby ludności powiatu będzie miało również wpływ rozszerzanie granic administracyjnych Miasta Słupska.

zwiększanie się oczekiwanej długości życia oraz spadek przyrostu naturalnego. GUS prognozuje, że w najbliższej dekadzie będzie wzrastał odsetek osób w przedziale wiekowym 65+. Malą będzie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, co jest bardzo niekorzystnym zjawiskiem wymuszającym zwrócenie się w kierunku polityki społeczno-opiekuńczej. Intensyfikacji będą wymagały działania w takich obszarach jak: pomoc społeczna, zdrowie i rynek pracy. Pomimo faktu, że wskaźniki obciążenia demograficznego oraz odsetek ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym są dla powiatu słupskiego względnie korzystne, to należy stwierdzić, że negatywne procesy są zjawiskiem stale postępującym.

Na liczbę ludności powiatu pozytywnie wpływa saldo migracji, które jest dodatnie, ale z tendencją spadkową. Aktualne procesy migracyjne charakteryzują się tym samym niewielką przewagą napływu ludności od ich odpływu. Jednym z istotnych czynników tego zjawiska jest proces suburbanizacji Słupska. Ponadto zauważalnym kierunkiem odpływu mieszkańców powiatu są wyjazdy do większych ośrodków miejskich, np. do Trójmiasta (m.in. wyjazdy na studia, wyjazdy w poszukiwaniu pracy) oraz emigracja poza teren kraju.

Coraz wyraźniej widać udział cudzoziemców w życiu społeczności powiatu. Aktualnie sytuacja dynamicznie się rozwija ze względu na napływ uchodźców w związku z wojną w Ukrainie. Najbardziej znaczącą grupą są osoby narodowości ukraińskiej. Migranci oraz ich rodziny coraz częściej chcą podejmować pracę i osiedlać się na stałe. Tym samym pojawia się konieczność ich włączenia do lokalnych społeczności i integracji. Pojawiają się potrzeby zwiększenia możliwości samorządów lokalnych, instytucji i przedsiębiorców w zakresie zapewnienia im usług publicznych, polepszenia warunków życia, dostępu do służby zdrowia, kultury, sportu itp. Działania na rzecz integracji imigrantów są rozproszone i nie zawsze skoordynowane ze sobą. Przed wybuchem wojny w Ukrainie migranci często byli postrzegani jedynie z perspektywy rynku pracy.

3. Środowisko i energia

Środowisko przyrodnicze jest jednym z największych atutów powiatu słupskiego. Ponadprzeciętne, a czasem i unikatowe walory, takie jak: linia brzegowa Bałtyku, Słowiński Park Narodowy, Park Krajobrazowy Doliny Słupi oraz inne formy ochrony przyrody¹² stanowią nie tylko atrakcję turystyczną, ale również osiedleńczą.

Powiat słupski, podobnie jak województwo pomorskie i cała Polska jest wyraźnie narażony na skutki postępujących zmian klimatycznych. Prognozowane są zmiany, takie jak: wzrost średnich temperatur we wszystkich porach roku oraz wzrost maksymalnych temperatur (zwiększenie liczby dni upalnych oraz fal upałów), występowanie długotrwałych okresów bezopadowych oraz wzrost nagłych, intensywnych opadów powodujących lokalne zalania, podtopienia i powodzie, silne nagłe wiatry oraz burze, sztormowe wezbrania morza i w dłuższej perspektywie stopniowe podnoszenie się poziomu Bałtyku (powiat

¹² Pomimo dużej atrakcyjności przyrodniczej powiatu zgodnie z danymi GUS udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem wynosi jedynie 22,9% przy średniej wojewódzkiej 32,8% i krajowej 32,3%.

jest szczególnie narażony na zmiany klimatyczne związane z morzem, np. powodzie sztormowe, ze względu na położenie w bezpośredniej strefie nadmorskiej¹³). Obszarem problemowym jest abrazja morska, szczególnie klifowych odcinków wybrzeża¹⁴.

Zagadnienia związane z zagrożeniami środowiskowymi, zmianami klimatycznymi i antropopresją na środowisko naturalne są ważną częścią dokumentów strategicznych i planistycznych na poziomie krajowym i europejskim. Oznacza to, że różne działania podejmowane przez powiat powinny być analizowane pod kątem wpływu na środowisko. W nowej perspektywie Unii Europejskiej duże znaczenie będzie odgrywało wdrażanie tzw. Europejskiego Zielonego Ładu, który ma prowadzić do bardziej efektywnego wykorzystania zasobów dzięki przejściu na czystą gospodarkę o obiegu zamkniętym oraz przeciwdziałania utracie różnorodności biologicznej i zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń¹⁵.

Coraz poważniejszym problemem jest stan Morza Bałtyckiego związany m.in. ze zmieniającym się klimatem oraz zanieczyszczeniami. Jednymi z najpilniejszych spraw do rozwiązania stają się zagrożenia ekologiczne Morza Bałtyckiego (dotyczy to np. pozostałości broni chemicznej). Pomimo tego, że jest to bezpośrednie zagrożenie dla powiatu słupskiego, konieczne są działania w partnerstwie ponadregionalnym i ponadkrajowym ponieważ wyzwania tego typu pozostają poza możliwościami jednego województwa, a tym bardziej powiatu czy gminy.

Problem zanieczyszczeń powietrza jest, ze względu na korzystne położenie, relatywnie niewielki. Występowanie zanieczyszczeń powietrza warunkuje głównie niepełne spalanie paliw stałych – przede wszystkim z indywidualnych systemów grzewczych, palenisk domowych, pieców kaflowych, otwartych kominków, tzw. niskiej emisji. Zjawisko dotyczy zarówno obszarów miejskich jak i wiejskich. Domowe piece grzewcze oraz lokalne kotłownie są źródłami emisji do powietrza, m.in. pyłów drobnodispersyjnych, trwałych zanieczyszczeń organicznych oraz wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, w tym bezno(a)pirenu. W różnych okresach i miejscach występowały przekroczenia jakości powietrza. Dotyczyły pyłu zawieszonego PM 10, a także ozonu. Relatywnie czyste powietrze jest atutem m.in. ze względu na atrakcyjność osiedleńczą i turystyczną powiatu. Ważnym zagadnieniem jest niewystarczający system monitoringu jakości powietrza.

Obserwuje się również niekorzystne trendy związane z nieprzepisowym składowaniem odpadów oraz odpadami powstającymi w związku z ruchem turystycznym. Ruch turystyczny jest również elementem obciążającym zasób środowiskowy powiatu.

Niewystarczający jest poziom świadomości ekologicznej mieszkańców, w tym m.in. świadomości na temat zachowań ekologicznych, zachodzących procesów zmian klimatu oraz zagrożeń z tym związanych, zagadnień związanych z jakością powietrza, racjonalnym

¹³ PZPWP2030: duża skala zagrożenia powodziowego występuje m.in. w powiecie słupskim (szczególnie na terenach bezpośrednio przylegających do morza). Wzrost częstości występowania silnych sztormów oraz zmiany poziomu Morza Bałtyckiego odnotowywane na polskim wybrzeżu, skutkują niszczeniem strefy brzegowej, szczególnie widocznym na osuwających się odcinkach klifowych.

¹⁴ Aktualny, szczegółowy zakres zagrożeń i obszarów zagrożonych występowaniem niekorzystnych i niebezpiecznych zjawisk zawiera Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Słupskiego na lata 2020 – 2023 z perspektywą do roku 2027.

¹⁵ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_pl

gospodarowaniem zasobami. W kontekście bezpieczeństwa energetycznego ważna jest świadomość racjonalnego wykorzystania energii i wykorzystania źródeł odnawialnych. Istotne są kampanie informacyjno-edukacyjne mieszkańców w różnym zakresie.

Wraz z rosnącym zapotrzebowaniem na energię, przy jednoczesnym wyczerpaniu się zasobów konwencjonalnych, wzrastać będzie zainteresowanie alternatywnymi sposobami pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Powiat dysponuje dużym potencjałem i dobrymi warunkami do wykorzystania OZE, w tym: energetyki wiatrowej, energii słońca oraz wykorzystania biomasy.

Na terenie powiatu funkcjonują obiekty OZE, np. elektrownie wodne, siłownie wiatrowe czy fotowoltaika¹⁶ (energetyka słoneczna to przede wszystkim rozproszone instalacje zlokalizowane na obiektach osób fizycznych lub użyteczności publicznej), jednak udział w ogólnej produkcji energii jest zbyt mały. Rozwój OZE uwarunkowany jest dostępem do dofinansowań ze źródeł zewnętrznych i kształtem rozwiązań legislacyjnych w tym obszarze. W najbliższych latach szansą mogą być planowane inwestycje dotyczące farm wiatrowych na morzu (offshore), które jednocześnie będą wymagały inwestycji w celu poprawy zdolności sieci przesyłowej. Kluczowym elementem tego systemu może okazać się port morski w Ustce i jego zaplecze¹⁷.

Gospodarka wodno-ściekowa i gospodarka odpadami to ważne aspekty życia mieszkańców powiatu, ale te zagadnienia to przede wszystkim domena samorządu gminnego. Samorząd powiatowy nie ma realnego wpływu na te obszary. Zauważalne jest jednak, że w ostatnich latach na terenie powiatu podjęto wiele działań inwestycyjnych związanych z rozbudową sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, co przyczyniło się do jej rozwoju. Nie zmienia to faktu, że potrzeby inwestycyjne nadal istnieją i należy kontynuować działania w tym kierunku.

4. Transport i dostępność komunikacyjna

Peryferyjne położenie powiatu sprawia, że zewnętrzna dostępność komunikacyjna, w tym dostępność do transeuropejskiej sieci transportowej (sieci drogowej TEN-T) jest jedną z najistotniejszych kwestii rzutujących na wszystkie aspekty rozwoju powiatu i całego subregionu. Sytuacja problemowa jest związana zarówno z niekorzystnym pod względem transportowym położeniem (oddalenie od dużych ośrodków miejskich, w szczególności od stolicy województwa i stolicy kraju, oddalenie od portów lotniczych), jak i z zaniedbaniami inwestycyjnymi dotyczącymi dróg najwyższych kategorii oraz linii kolejowych determinujących zewnętrzną dostępność¹⁸. Ograniczona dostępność do stolicy województwa i innych ważnych ośrodków miejskich skutkuje postępującą marginalizacją regionu.

¹⁶ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Słupskiego na lata 2020 – 2023 z perspektywą do roku 2027, s 53.

¹⁷ Wielosektorowy rozwój gospodarki z wykorzystaniem portu ustckiego, z uwzględnieniem funkcji: rybackiej, transportowej i przeładunkowej (z możliwością rozwoju jako zaplecza techniczno-serwisowego morskich farm wiatrowych) oraz turystycznej jest jednym z celów PZPWP2030.

¹⁸ W szczególności dotyczy to: drogi S6 (opóźniona realizacja inwestycji o fundamentalnym znaczeniu dla całego Pomorza Środkowego), aktualnie rozbudowywanej na odcinku Słupsk – Ustka drogi krajowej 21 (krytyczny stan techniczny niektórych odcinków drogi stanowiącej o południkowej dostępności {na podstawie raportu

Wykluczenie komunikacyjne powiatu słupskiego zostało zauważone już na poziomie krajowych dokumentów strategicznych. Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju wskazuje m.in. że praktycznie cały powiat znajduje się w najbardziej niekorzystnym przedziale dostępności do najbliższych ośrodków wojewódzkich. Obszar powiatu został w części zaliczony do „peryferii środkowoeuropejskiej”¹⁹ w zakresie syntetycznego wskaźnika peryferyjności czasowej według obszarów gmin. Wskaźnik ten bazuje na ważonym czasie dojazdu samochodem osobowym do wojewódzkich, subregionalnych oraz powiatowych ośrodków miejskich.

W ramach SRWP 2030 oraz PZPWP 2030 zidentyfikowano tzw. północne pasmo rozwojowe, na którego obszarze częściowo znajduje się powiat słupski. Obejmuje ono m.in.: „drogi nr 6 (Gdańsk-Szczecin), nr 7 (Gdańsk-112 Warszawa), linie kolejowe nr 9 (Gdynia Główna-Warszawa Wschodnia) i nr 202 (Gdańsk Główny-Stargard) (...) i systemy krajowej sieci przesyłowej elektroenergetycznej oraz gazociąg wysokiego ciśnienia prowadzący z terminalu regazyfikacyjnego w Świnoujściu, będące obszarem rozwoju aktywności gospodarczej związanej z logistyką, przetwórstwem rolno-spożywczym oraz produkcją i serwisem urządzeń OZE, zwłaszcza morskiej energetyki wiatrowej w portach morskich (np. Ustka, Łeba, Władysławowo)”²⁰. Jest to istotny potencjał rozwojowy powiatu.

Przygotowane do realizacji projekty drogowo-kolejowe (budowa drogi S11, modernizacja linii kolejowej nr 405) wskazują na możliwość ukształtowania w przyszłości południkowego pasma infrastrukturalnego Środkowego Pomorza, domykającego po stronie zachodniej ruszt transportowy regionu²¹. Południkowa dostępność komunikacyjna może również opierać się o drogi wojewódzkie 212 i 210 tworząc nowy, ważny korytarz transportowy. Obie te drogi tworzą dziś południkowy kręgosłup komunikacyjny zapewniający nie tylko połączenie pomiędzy najważniejszymi ośrodkami miejskimi współpracującymi w Subregionie Słupskim, ale są również gwarantem poprawy zewnętrznej dostępności komunikacyjnej na kierunku Chojnice – Bydgoszcz.

Obecnie realizowane lub planowane do realizacji są bardzo ważne z punktu widzenia powiatu inwestycje, które mogą stanowić o skoku rozwojowym w zakresie dostępności obszaru, tj.: budowa drogi S6²², rozbudowa drogi krajowej 21 na odcinku Słupsk – Ustka, budowa obwodnicy Słupska i Kobylnicy, rozbudowa linii kolejowej 202, przywrócenie linii kolejowej 212, rozbudowa portu morskiego w Ustce. Planowane do realizacji na terenie powiatu są kolejowe inwestycje towarzyszące budowie Centralnego Portu Komunikacyjnego z wykorzystaniem linii kolejowej 202²³.

GDDKiA}). Zaniedbany jest transport kolejowy tj.: jednotorowe połączenie z Obszarem Metropolitalnym Trójmiasta (linia 202), brak całościowej elektryfikacji linii kolejowej 405; nieczynna linia 212.

¹⁹ Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), s. 175

²⁰ Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030, rozdział „Wymiar terytorialny strategii”.

²¹ PZPWP2030 str. 24

²² Zgodnie z PZPWP2030 „Budowa nowych odcinków dróg ekspresowych nr S6 i S7 wraz z węzłami tworzyć będzie z jednej strony nowe warunki dla rozwoju stref gospodarczych w otoczeniu węzłów drogowych, z drugiej strony będzie wymagać modernizacji dróg dojazdowych do tych węzłów.

²³ Według zapisów Strategicznego Studium Lokalizacyjne Inwestycji Centralnego Portu Komunikacyjnego zakładany czas dojazdu z CPK do Słupska to około 3 godziny.

Transport morski odbywa się przez Port Morski w Ustce oraz niewielki port w Rowach. Port w Ustce zgodnie z Programem rozwoju polskich portów morskich do 2030 roku ma status portu regionalnego. Ze względu na braki infrastrukturalne, w tym niską dostępność transportową, potencjał portów powiatu nie jest dostatecznie wykorzystany. Realizowane są starania dotyczące rozbudowy portu w Ustce, który ma stać się ważnym elementem bałtyckiego systemu portów morskich²⁴. Ewentualna rozbudowa będzie planowo ukierunkowana, m.in. na zwiększenie możliwości obsługi przeładunków i możliwości przyjmowania większych jednostek.

Pozytywnym aspektem są inwestycje obejmujące węzły transportowe. Jedną z istotnych cech komunikacji zewnątrz i wewnątrzpowiatowej jest centralnie położone miasto Słupsk, które pełni funkcję subregionalnego węzła komunikacyjnego (określany również jako krajowy węzeł transportowy). Ważny, szczególnie pod kątem turystycznym, węzeł przesiadkowy²⁵ znajduje się również w Ustce (określany również jako lokalny węzeł integracyjny). Punkty te są miejscami powiązań transportu kolejowego z transportem drogowym.

Ze względu na znaczącą powierzchnię powiat słupski posiada rozbudowaną sieć dróg powiatowych²⁶, największą spośród wszystkich powiatów województwa pomorskiego (przy czym jedynie ok. 1/3 spełnia kryteria drogi powiatowej). Stan dróg, nie tylko powiatowych, ale i dróg gminnych oraz obiektów mostowych na terenie powiatu jest zróżnicowany. W dalszym ciągu duży odsetek dróg utwardzonych jest w stanie niezadowalającym lub stanie złym. Istnieje również dalsza potrzeba poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego na drogach powiatowych, m.in. poprzez prowadzenie modernizacji, przebudów i miejscowe uspokajanie ruchu.

Coraz większe zapotrzebowanie na rozwój ekologicznych form transportu i coraz większa świadomość mieszkańców w tym zakresie, skutkują między innymi realizacją inwestycji dotyczących sukcesywnego rozwijania infrastruktury transportu rowerowego czy też innych form tzw. mobilności aktywnej²⁷. Dotyczy to zarówno dróg krajowych jak i wojewódzkich jak i dróg kategorii powiatowej i gminnej czy też infrastruktury niezwiązanej z przebiegiem dróg. Sieć dróg rowerowych nie jest jednak kompletna i spójna co sprawia, że wymaga dalszego rozwoju.

Bardzo widoczna jest tendencja wzrostu natężenia ruchu w czasie sezonu letniego. Dotyczy to nie tylko natężenia ruchu na drogach, ale również przewozu pasażerów komunikacją zbiorową – kolejową i autobusową, w tym powiatową komunikacją publiczną.

Komunikacja publiczna jest coraz bardziej pozytywnie postrzegana. Jej rola rośnie, jednak w dalszym ciągu jest niewystarczająca²⁸. Częstym celem podróży realizowanych z obszaru

²⁴ Inwestycja od wielu lat jest w fazie planowania bez gwarancji realizacji.

²⁵ Obecnie inwestycja dotycząca węzła transportowego w Ustce jest planowana do kontynuowania z wykorzystaniem środków Unii Europejskiej.

²⁶ Drogi o nawierzchni twardej o długości 642,4 km (w tym o nawierzchni twardej ulepszonej 571,4 km) oraz drogi o nawierzchni gruntowej o długości 60,2 km. Łączna długość dróg powiatowych to 702,6 km.

²⁷ Przemieszczanie się w sposób niezmotoryzowany, np. za pomocą roweru, rolek, hulajnóg czy też pieszo.

²⁸ Szczególnie biorąc pod uwagę prognozy zawarte w PZPWP2030, według których do 2030 roku największe obciążenia potokami pasażerskimi wystąpią m.in. na liniach kolejowych między Słupskiem a Wejherowem oraz na liniach autobusowych między powiatami: słupskim i bytowskim oraz Słupskiem.

powiatu słupskiego jest Słupsk – podróże do pracy, szkoły, miejsc użyteczności publicznej, zaspakajanie potrzeb itp. Stan techniczny taboru samochodowego powiatowej komunikacji publicznej jest niezadowolający. Średni wiek pojazdu to ponad 19 lat²⁹. W większości jest to tabor niedostosowany do potrzeb osób o szczególnych potrzebach, np. z niepełnosprawnościami.

W ostatnich latach powiat rozwija sieć połączeń, także ze wsparciem Rządowego Funduszu Przewozów Autobusowych. Na mapie komunikacyjnej powiatu istnieją jednak białe plamy, tj. miejsca oddalone od głównych szlaków komunikacyjnych, które nie są objęte komunikacją pasażerską lub jej dostępność jest znacząco utrudniona (np. przystanki położone poza miejscowością). Dlatego dla części mieszkańców powiatu jedynym wyborem jest własny samochód, który jak pokazują statystyki jest głównym sposobem transportu. W powiecie systematycznie rośnie liczba samochodów osobowych, przy czym w większości są to pojazdy niespełniające norm emisji³⁰.

Powiatowa komunikacja publiczna nie dysponuje systemem kompleksowej informacji dla podróżnych w tym o połączeniach, rozkładach czy też biletach. Jak do tej pory nie podjęto działań zmierzających do integracji z innymi systemami transportu w zakresie, np. organizacyjnej czy taryfowo-biletowej. Niewystarczające są powiązania z infrastrukturą rowerową, pieszą itp.

Wyzwaniem na najbliższe lata w zakresie transportu jest wykorzystanie ekologicznych form transportu, m.in. elektrycznego, napędów alternatywnych, np. wodorowych. Zwiększenie udziału tego typu pojazdów oraz inwestycje w infrastrukturę towarzyszącą wiążą się z wdrożeniem przemysłanych działań i wymagają wsparcia z poziomu kraju i/lub województwa.

5. Gospodarka i turystyka

Samorząd powiatowy ma ograniczony wpływ na rozwój przedsiębiorczości, a kompetencje te są realizowane w dużej mierze na poziomie województwa i poszczególnych gmin.

W powiecie i regionie zidentyfikowano silne, specyficzne sektory przedsiębiorczości, w tym m.in.: turystyka, tworzywa sztuczne, przetwórstwo spożywcze (w tym rybne), sektor metalowo-maszynowy i budowlany, logistyka, motoryzacja. Potencjał posiadają branże związane z bliskością morza z głównym wskazaniem na bezpośredni pas wybrzeża: rybołówstwo morskie, przetwórstwo rybne czy też przemysł stoczniowy i okołostoczniowy. Negatywnie na ich rozwój wpływają np. zakazy i limity połowowe. W niewielkim zakresie realizowane są też przeładunki w porcie Ustka.

²⁹ Dane nie uwzględniają zakupu nowego taboru autobusowego, realizowanego ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych.

³⁰ Zgodnie z danymi GUS typowe auto osobowe i ciężarowe ma statystyczny wiek około 20 lat, a autobus ponad 22,5 roku (2018 r.)

Przedsiębiorczość mieszkańców powiatu stale się rozwija, ale dalej w odniesieniu do całego województwa jej poziom jest relatywnie niski³¹. W strukturze firm zdecydowanie dominują mikro przedsiębiorstwa, jednak największe oddziaływanie na gospodarkę mają firmy średnie i duże. Ich internacjonalizacja jest coraz bardziej zauważalna. Firmy posiadają silne kontakty międzynarodowe. Przy czym niewystarczająca atrakcyjność oferty dla inwestorów zewnętrznych skutkuje trudnością w przyciąganiu znaczących inwestycji zagranicznych. Powiat jest mniej atrakcyjny inwestycyjnie od wschodniej części województwa (zwłaszcza w zestawieniu z obszarami położonymi w bliskości Trójmiasta). Wpływa na to m.in. bardzo niska dostępność transportowa (drogowa, kolejowa, lotnicza i morska) oraz słaba podaż terenów inwestycyjnych, gotowych obiektów w postaci hal, magazynów, biurowców.

Niemal połowa regionalnego PKB wytwarzana jest w podregionie trójmiejskim Obejmuje on Gdańsk, Gdynię, Sopot³².

Instytucje otoczenia biznesu zlokalizowane są głównie w Słupsku. Nie zmienia to faktu, że przedsiębiorcy mający swoją siedzibę na terenie powiatu słupskiego znajdują się w zasięgu ich oddziaływania. Jedną z najważniejszych instytucji to Pomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A., która zarządza obszarem we właściwości Słupskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (w ramach programu Polska Strefa Inwestycji).

Działający w województwie pomorskim system Inteligentnych Specjalizacji Pomorza nie jest dostatecznie dopasowany do specyfiki powiatu słupskiego. Deficyt przedsiębiorców wpisujących się w obszary ISP jest zauważalny nie tylko na terenie powiatu, ale całego Pomorza Środkowego, gdzie przeważa rozwój innych gałęzi przemysłu i usług (sporadycznie zdarzają się inwestycje z branż priorytetowych, tj. lotniczej, biotechnologicznej, farmacji, chemicznej, IT, urzędzeń medycznych, automotiv).

Kwestią istotnie rzutującą, m.in. na rozwój gospodarczy powiatu (również miasta Słupska) jest zlokalizowana w Redzikowie amerykańska baza obrony przeciwrakietowej. Powstanie bazy, stanowiące niewątpliwie szansę rozwojową dla Ziemi Słupskiej, wywołuje jednocześnie pewne ograniczenia, w tym: obostrzenia związane z kubaturą budynków, ograniczenia używania nadajników elektromagnetycznych, ograniczenia budowy turbin wiatrowych i innych dużych budowli, a także ograniczenia ruchu lotniczego. Stanowi to istotne wyzwanie rozwojowe, np. dla Słupskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Obecnie mieszkańcy postrzegają obecność Bazy jako element ryzyka gospodarczego, co powodować może ucieczkę działających tu firm i brak woli rozwoju nowych biznesów – potencjalni inwestorzy zewnętrzni mogą odkładać w czasie decyzje o lokowaniu biznesu w Słupsku i jego okolicach³³.

Charakterystyka rynku pracy powiatu słupskiego pokazuje, że w ostatnich latach utrzymywała się zdecydowanie korzystna koniunktura. Procesy trwające na rynku pracy spowodowały tworzenie się tak zwanego „ryнку pracownika”. Dodatkowo ze względu na

³¹ Wskaźnik określający liczbę podmiotów na 1000 ludności w 2019 r.: powiat słupski – 98; województwo pomorskie 131.

³² Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030

³³ Na podstawie „Raportu: wpływ budowy systemu obrony przeciwbalistycznej w Redzikowie na rozwój gospodarczy regionu słupskiego” Agencji Rozwoju Pomorza, 2016.

sytuację demograficzną, niewystarczającą ofertę kształcenia, w tym również kształcenia ustawicznego oraz niekorzystne tendencje w mobilności ludności (wyjazdy z terenu powiatu) często pojawiały się trudności z pozyskaniem pracowników, również tych doświadczonych i wykwalifikowanych. Widoczny jest brak osób o pożądanym poziomie kwalifikacji i wykształceniu przede wszystkim w konkretnych branżach kluczowych powiatu, np. w budownictwie, transporcie i logistyce, turystyce i gastronomii, w branży IT.

Sytuacja gospodarki i rynku pracy podlega jednak obecnie dynamicznym zmianom, ze względu na epidemię COVID-19, tym samym już w 2020 r. obserwowane jest pogorszenie trendów. Nadal nie wiadomo jak bardzo poważne będą skutki pandemii w przyszłości. Z jednej strony część firm nauczyła się funkcjonowania w nowych warunkach, jednak przedłużający się czas obowiązywania restrykcji może znacząco pogłębić kryzys, a wtedy spadki zapotrzebowania na pracowników będą coraz większe. Niepewne czasy powodują również, że firmy w ramach różnych strategii przetrwania, zaczynają szukać bardziej elastycznych form zatrudnienia. Coraz częściej, zamiast zatrudniać pracowników na etaty, pracodawcy chętniej sięgają po pracowników tymczasowych. Coraz silniej uwidacznia się także podział rynku pracy na dwie części, to znaczy na branże, które nie odczuły negatywnych skutków pandemii lub zyskały na niej oraz takie, które kryzys dotyka szczególnie mocno³⁴.

Aktualnie gospodarka i rynek pracy znajdują się pod silną presją sytuacji społeczno-gospodarczej związanej z wojną w Ukrainie. Trendy takie jak: kryzys migracyjny, spodziewane spowolnienie gospodarcze oraz wysoka inflacja powodują niepewność co do przyszłej kondycji gospodarki.

Postęp technologiczny powoduje coraz większe zmiany na rynku pracy. W przyszłości jeszcze bardziej zyskiwać na znaczeniu będą m.in. zawody związane z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi i rozwojem społeczeństwa informacyjnego. Z kolei inne zawody będą zanikać, np. ze względu na postępującą automatyzację. Takie trendy będą powodowały konieczność ciągłego podnoszenia wiedzy i nabywania nowych kompetencji przez pracowników w reakcji na pojawiające się zmiany.

W powiecie wyraźnie widocznie jest nierównomierne rozłożenie wskaźnika obrazującego liczbę bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym. Najmniej korzystna sytuacja dotyczy Gminy Kępice i Gminy Dębica Kaszubska, a najkorzystniejsza występuje w gminach: Kobylnica, Główczyce, Słupsk, Ustka i w mieście Ustka. W ewidencji bezrobotnych pozostają również osoby, których aktywizacja jest bardzo trudna, długotrwała i kosztowna oraz wymaga niestandardowych działań, (osoby długotrwale bezrobotne, bez kwalifikacji, kobiety wychowujące dzieci, osoby młode i powyżej 50. roku życia). Istnieją grupy wyraźnie wyłączone z rynku pracy, które wymagają aktywizacji i wsparcia, np.: kobiety, osoby z niepełnosprawnościami i osoby starsze.

Rosnąca jest tendencja do zatrudniania cudzoziemców, w szczególności obywateli Ukrainy, a imigracja przejawia się również jako uzupełnianie niedoborów rynku pracy. Z drugiej strony pracujący cudzoziemcy oraz ich rodziny coraz częściej chcą się osiedlać na stałe, stanowiąc

³⁴ Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Słupsku za 2020 r.

szansę na rozwój potencjału gospodarczego. Napływ migrantów zmienił swoje natężenie po wybuchu wojny w Ukrainie.

Jednym z wyróżników powiatu słupskiego na tle ogólnopolskim jest jego ponadprzeciętna atrakcyjność turystyczna³⁵, a turystyka jest znaczącą dla powiatu specyficzną gałęzią gospodarki. Pozytywny wpływ na wydłużenie sezonu turystycznego mają Miasto Ustka i Gmina Ustka ze względu na status uzdrowiska.

Powiat pod kątem turystyki jest zróżnicowany terytorialnie i posiada różnorodne zasoby. Zdecydowanie najistotniejszy wpływ na atrakcyjność powiatu ma jego nadmorskie położenie oraz walory przyrodnicze, w tym szereg obszarów ochrony przyrody na czele ze Słowińskim Parkiem Narodowym. Dostęp do morza warunkuje dynamikę roczną i rozłożenie przestrzenne ruchu turystycznego - widoczna jest tu zdecydowana sezonowość. Ponadto celem przyjazdów są w zdecydowanej większości obszary nadmorskie, tj. gminy zlokalizowane w północnych częściach powiatu. Tereny oddalone od morza posiadają warunki do rozwoju aktywnych form turystyki i uzupełniania oferty terenów nadmorskich. Obok walorów naturalnych i potencjału środowiskowego ważna jest tożsamość i wielokulturowe dziedzictwo.

Intensywny ruch turystyczny oraz atrakcyjność powiatu powodują konieczność zapewnienia wysokiej jakości infrastruktury zagospodarowania turystycznego – punktowej i liniowej. W tym zakresie wymagane są dalsze działania. Inwestycje często realizowane są na poziomie poszczególnych gmin bez szerszego spojrzenia na spójność zagospodarowania. Rozwój turystyki może opierać się na najważniejszych atrakcjach powiatu, ale również wykorzystywać potencjał turystyki aktywnej w celu promocji zdrowia i aktywnego trybu życia, czy też wykorzystywać potencjał uzdrowiskowy powiatu i jego zasoby naturalne. Wyzwaniem są działania na rzecz turystycznego wykorzystania portów.

Niewystarczające są wspólne inicjatywy turystyczne i budowanie spójnego wizerunku powiatu, regionu i województwa. Silna marka turystyczna powiatu może zostać potencjalnie wzmocniona poprzez współpracę w zakresie wspólnej oferty turystycznej, wspólnych publikacji, informatorów itp.

6. Społeczeństwo

Edukacja jest istotną częścią działalności powiatu słupskiego. Powiat posiada m.in. największą szkołę w subregionie – Zespół Szkół Agrotechnicznych w Słupsku, w której uczy się ponad 800 uczniów.

³⁵ 20 miejsce w Polsce pod względem wskaźnika atrakcyjności turystycznej na podstawie publikacji: Analiza walorów turystycznych powiatów i ich bezpośredniego otoczenia (opracowanie eksperymentalne na podstawie danych statystycznych, m.in. z zakresu bazy noclegowej, kultury i dziedzictwa narodowego oraz przyrodniczych obszarów chronionych), GUS, 2017. W składowych atrakcyjności turystycznej najgorzej został oceniony wskaźnik atrakcyjności kulturowej, wskaźnik atrakcyjności biznesowo-hotelowej oceniono dość dobrze, a zdecydowanie najlepiej wskaźnik atrakcyjności środowiskowej – 7 miejsce w Polsce w otoczeniu powiatów: tatrzańskiego (6 miejsce) i żywieckiego (8 miejsce).

W ostatnich latach podejmowano zróżnicowane działania podnoszące standard kształcenia (również dostosowanie go do potrzeb rynku pracy), zapewniające wsparcie uczniów i nauczycieli, w tym ich mobilność. Tego typu działania powodują sukcesywne uatrakcyjnianie oferty edukacyjnej powiatu. Duże wsparcie było ukierunkowane na rozwój kształcenia zawodowego, dzięki czemu wdrożono szereg pozytywnych zmian. W dalszym ciągu widoczne są jednak potrzeby w tym zakresie – dynamiczne zmiany na rynku pracy czy też rozwój technologii powodują konieczność ciągłego podążania za nowymi trendami.

Jednym z ważniejszych deficytów kształcenia zawodowego jest niewystarczająca dostępność dobrze wykwalifikowanej kadry. Dodatkowo istotne jest również podnoszenie kompetencji obecnej kadry kształcenia zawodowego.

W kształcenie zawodowe coraz częściej włączają się przedsiębiorcy i ich otoczenie (klasy patronackie, staże i praktyki u pracodawców, możliwość poznania procesów technologicznych i przykładów dobrych praktyk). Jest to tendencja pozwalająca na jeszcze lepsze wykorzystanie specyficznych branż regionu na potrzeby dopasowania edukacji do rynku pracy.

W dalszym ciągu niezbędne jest wspieranie kompetencji kluczowych i osobistych uczniów oraz działania podejmowane w celu uatrakcyjnienia metod prowadzenia zajęć. Kształcenie uczniów w kierunkach związanych z Inteligentnymi Specjalizacjami Pomorza powinno zostać dopełnione przez kierunki związane ze specyficznymi branżami gospodarki powiatu i Subregionu Słupskiego.

Ciąglej uwagi wymaga ukierunkowywanie kształcenia na zawody deficytowe. Ponadto ważnym obszarem wsparcia edukacji są programy dedykowane specyficznie regionu, np. edukacja morska. Skoordynowane działania pozwolą na wyposażenie uczniów w wiedzę niezbędną na rynku pracy, również tym lokalnym.

Coraz ważniejszą rolę w procesie kształtowania ucznia ma doradztwo zawodowe. Aktualne tendencje dążą do włączania tego typu działań na wszystkich etapach edukacji. Należy jednak zauważyć, że rola doradztwa zawodowego nie jest obecnie odpowiednio rozbudowana, a tego typu wsparcie ma zbyt małe przełożenie na decyzje uczniów co do wyboru ścieżki edukacji czy pracy. Również w szkołach powiatu słupskiego istnieje duży potencjał do realizacji działań z obszaru doradztwa zawodowego.

Ważnym aspektem pozostaje wsparcie szczególnych grup uczniów. Kontynuacji wymagają, np. działania prowadzone obecnie w partnerstwie z samorządem wojewódzkim, tj. systemowe wsparcie dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej (prowadzony jest projekt „Zdolni z Pomorza”, a ZSA jest Lokalnym Centrum Nauczania Kreatywnego). Szczególnych działań wymaga wsparcie uczniów z niepełnosprawnościami, dysfunkcjami i specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (również ich opiekunów i kadry, która z nimi pracuje). Oferta edukacyjno-terapeutyczna oraz stan infrastruktury dla dzieci/młodzieży o specjalnych potrzebach są niewystarczające. Istnieje potrzeba szerokiego wspierania szkół i nauczycieli w tym zakresie również poprzez ciągłe podnoszenie ich kompetencji oraz umiejętności twórczej pracy w zakresie kompetencji kluczowych i osobistych wychowanków. Niewystarczające jest finansowanie placówek prowadzących edukację specjalną, związaną z pracą rehabilitacyjną na wszystkich szczeblach edukacji. W ostatnim czasie istotnym

problemem jest jak najsprawniejsze włączanie do systemu kształcenia dzieci i młodzieży z Ukrainy.

Ważnym kierunkiem rozwoju jest edukacja sportowa. W ZSOiT w Ustce zostały utworzone oddziały mistrzostwa sportowego, tj. klasa sportowa o profilu piłka nożna oraz piłka ręczna. Planowana jest klasa o profilu lekkoatletyka. Działania prowadzone są wraz z partnerami, tj.: klubem MKS Jantar Ustka oraz Stowarzyszeniem Sympatyków Piłki Ręcznej „Szczypiorniak-Ustka”.

Wszystkie działania zmierzające do rozwoju edukacji wymagają ciągłego polepszania i dostosowywania infrastruktury szkół, w tym wyposażenia (m.in. pod kątem kompetencji kluczowych i kształcenia zawodowego). Pomimo wielu zrealizowanych inwestycji cały czas występuje potrzeba zakupu nowoczesnego wyposażenia dydaktycznego czy też dostosowania budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Istotne jest zwiększanie możliwości i potencjału wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Poziom wykształcenia nauczycieli w szkołach powiatu słupskiego jest wysoki. Nie zmienia to faktu, że ciągła ewolucja metod nauczania i zmieniające się realia powodują konieczność nieustannego rozwoju, podnoszenia kwalifikacji i umiejętności kadry pedagogicznej. Konieczne są umiejętności elastycznego reagowania na zmiany w systemie i metodach nauczania.

Pomimo dużej aktywności dalszego rozwoju wymaga działalność poradni psychologiczno-pedagogicznej. Należy zwrócić uwagę na narastające potrzeby w zapewnieniu pomocy dzieciom i młodzieży, ich rodzicom oraz nauczycielom w zakresie wychowania, kształcenia i rozwoju. Ważnym obszarem działalności poradni jest również udzielanie wsparcia w wyborze dalszego kształcenia i zawodu. Zapotrzebowanie na zajęcia terapeutyczne i diagnozę przekracza możliwości ich realizacji, co przekłada się na długi czas oczekiwania³⁶.

W zakresie kształcenia wyższego największe oddziaływanie na obszar powiatu posiada Akademia Pomorska w Słupsku. Jest uczelnią o charakterze regionalnym, jednak posiada wysoki potencjał naukowy i dydaktyczny, który realizowany jest w synergii ze światem nauki, biznesu i kultury na szczeblu krajowym i międzynarodowym. Jednocześnie w regionie odczuwalny jest brak wyższej uczelni technicznej i kierunków technicznych. Najbliższe ośrodki w tym zakresie to: Politechnika Gdańska i Koszalińska. Wzmaga to trend wyjazdów na studia do większych ośrodków akademickich. Dużym potencjałem rozwojowym jest rozwój tzw. Słupskiego Ośrodka Akademickiego.

Powiat w obszarze zagadnień społecznych nie jest jednorodny. W części gmin występuje kumulacja problemów (czyli tzw. obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją)³⁷. Jako gminy ze skumulowanymi problemami z obszarów społecznych zostały wskazane: Gmina Damnica i Gmina Dębica Kaszubska. Jako gminy ze skumulowanymi problemami z obszarów zarówno społecznych, jak i ekonomicznych zostały wskazane: Gmina Kępice, Gmina Potęgowo i Gmina Główny.

³⁶ Średni czas oczekiwania wynosi około 3 miesiące.

³⁷ Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju

Obszar integracji społecznej podlega dynamicznym zmianom. Ostatnie lata charakteryzowały się stałym polepszeniem sytuacji gospodarczej i materialnej, co przekładało się na lepszą sytuację społeczną i spadającą liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej. Obecne wahania koniunktury, w tym sytuacja epidemiczna i wojna w Ukrainie odwracają tę tendencję

W obszarze pomocy społecznej coraz większej uwagi wymagają: pomoc dla osób z niepełnosprawnościami i chorych oraz integracja społeczna i polityka włączająca cudzoziemców. Coraz większym problemem jest dysfunkcyjność rodzin, które wymagają wsparcia w kierunku przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wsparcia rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, działalności asystentów i rodzin wspierających.³⁸

Ciągle wiele dzieci wymaga umieszczenia w pieczy zastępczej. Szczególnie ważne w tym obszarze jest wsparcie rodzin biologicznych w celu umożliwienia powrotu dziecka. W dalszym ciągu wymagane są działania promujące ideę rodzin zastępczych oraz wsparcia rozwoju kadr w celu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie. Na dalszym etapie istotną kwestią jest realizacja działań skierowanych do usamodzielniających się wychowanków, np. wsparcie specjalistyczne, w tym doradztwo zawodowe czy też dostęp do mieszkań, w tym mieszkań chronionych³⁹.

W związku ze starzeniem się społeczeństwa i kondycją zdrowotną z roku na rok rośnie zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze. Grupa seniorów jest niejednorodna (m.in. różne wykształcenie, poziom zamożności, preferowane aktywności). Ważne jest indywidualne dostosowywanie rodzajów i zakresu usług, w tym tych świadczonych w środowisku lokalnym. Pożądanymi obszarami wsparcia są również usługi dziennych domów opieki, opieka wytchnieniowa dla opiekunów czy też wsparcie w ramach wykorzystania nowoczesnych technologii. Ponadto rośnie zapotrzebowanie na usługi domów pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnych intelektualnie⁴⁰.

Powiat słupski nie posiada swojego szpitala powiatowego. Najważniejszym miejscem pomocy medycznej, w tym specjalistycznej opieki zdrowotnej dla mieszkańców powiatu słupskiego jest miasto Słupsk, gdzie znajduje się Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Janusza Korczaka.

Powiat słupski posiada bardzo niekorzystne wskaźniki dotyczące personelu medycznego. Zarówno liczba lekarzy jak i liczba pielęgniarek znajduje się na bardzo niskim poziomie. Nawet biorąc pod uwagę wskaźniki liczone łącznie dla powiatu słupskiego i miasta Słupska liczba lekarzy nadal pozostaje zdecydowanie poniżej średniej wojewódzkiej i średniej krajowej. Lepsza statystyka dotyczy pielęgniarek - średni wskaźnik dla powiatu i miasta plasuje się pomiędzy wskaźnikiem wojewódzkim i ogólnopolskim. Częstym problemem mieszkańców jest dostęp do ciągłej, codziennej i świątecznej opieki lekarza POZ w ośrodkach zdrowia i przychodniach.

³⁸ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Słupskiego na lata 2021-2025

³⁹ j.w.

⁴⁰ j.w.

Deficytowe usługi medyczne i obszary wsparcia to m.in.: dostęp do lekarzy specjalistów, rehabilitacja medyczna (w tym dla dzieci), pomoc geriatryczna oraz paliatywna, psychiatria, zaburzenia rozwoju i zachowania oraz wiele innych. Niezadowalająca dostępność usług medycznych zwiększa konieczność korzystania z prywatnej opieki. Ponadto negatywne oddziaływanie na dostęp do medycyny ratunkowej mieszkańców będzie miała planowana likwidacja dyspozytorni medycznej pogotowia ratunkowego w Słupsku.

W kompetencji powiatu pozostają działania profilaktyczne realizowane na rzecz mieszkańców. Pomimo faktu, że w poprzednich latach prowadzono szereg tego typu akcji, nadal widoczne są duże potrzeby (szczególnie biorąc pod uwagę starzenie się społeczeństwa, postępujące choroby cywilizacyjne czy np. epidemię otyłości, również wśród dzieci). Niewystarczająca jest świadomość mieszkańców dotycząca zdrowego trybu życia i zdrowotnych czynników ryzyka, np. odżywiania, aktywności fizycznej, siedzącego trybu życia czy też używek. Dlatego akcje badań profilaktycznych powinny być realizowane wraz z kampaniami informacyjnymi.

Upowszechnianie kultury wśród mieszkańców w dużej mierze stanowi domenę samorządu gminnego. Sektor kultury od lat boryka się z problemem niewystarczających środków oraz brakiem wykwalifikowanych kadr. Tym ważniejsze jest włączanie się w upowszechnianie kultury instytucji prowadzonej przez powiat, tj. Centrum Kultury Powiatu Słupskiego. Jest to szczególnie istotne, biorąc pod uwagę dostępność do kultury – dużo mniejszą na terenach wiejskich i w małych miastach.

CKPS w Damnicy jest organizatorem wielu imprez i wydarzeń, a część z nich wykracza rangą poza powiat. Istotne jest dalsze rozwijanie potencjału tej jednostki, w tym w ramach współpracy z innymi podmiotami oraz promocja działań kulturalnych powiatu słupskiego. Może to przyczynić się do aktywizacji osób, które utraciły bądź zmniejszyły swój udział w szeroko rozumianej kulturze, co widoczne jest w statystykach uczestników imprez, członków grup artystycznych, itp.

W powiecie znajduje się spory zasób zabytków i różnych obiektów zabytkowych, które na ogół wymagają nakładów inwestycyjnych. Powiat aktywnie podejmuje działania mające na celu zachowanie własnych zabytków, w tym np. inwestycje dotyczące pałacu w Damnicy. Jednak w dalszym ciągu potrzeby w tym zakresie są duże. Na dziedzictwo kulturowe związane z tradycjami regionu składają się również: obiekty, muzea, obszary, które przybliżając tradycje regionalne, budują tożsamość kulturową regionu. Część z nich to miejsca o randze ogólnopolskiej. Ważną częścią dziedzictwa są tradycje morskie.

Współpraca samorządów z organizacjami pozarządowymi ma tendencję rozwojową. Rada Działalności Pożytku Publicznego jest istotnym narzędziem umożliwiającym wpływ trzeciego sektora na działalność powiatu. Ponadto w kompetencji powiatu pozostaje wspieranie organizacji pozarządowych i działania na rzecz zwiększania ich potencjału m.in. poprzez organizowane otwarte konkursy ofert i zlecanie zadań (zgodnie z corocznie przygotowywanym programem współpracy z organizacjami pozarządowymi).

Bezpieczeństwo publiczne nie jest wskazywane przez mieszkańców jako obszar problemowy. W ostatnich latach obserwowany jest wzrost liczby zdarzeń z obszaru bezpieczeństwa publicznego powstałych w wyniku oddziaływań warunków atmosferycznych

spowodowanych zmianami klimatycznymi. Niekorzystne zmiany w pogodzie powodują narastanie gwałtownych zjawisk atmosferycznych, a co za tym idzie częstotliwości i wielkości zdarzeń z tym związanych.

7. Administracja

Aktualne trendy w funkcjonowaniu samorządów zwracają szczególną uwagę na szeroką i rzetelną informację przekazywaną społeczeństwu. Istotną rolę odgrywają tu działania promocyjne, co jest szczególnie ważne, biorąc pod uwagę turystyczny charakter obszaru. Celem tych działań powinno być przede wszystkim budowanie spójnego i pozytywnego wizerunku w oczach mieszkańców i turystów, wzmacnianie atrakcyjności, w tym atrakcyjności osiedleńczej, turystycznej, samorządowej i biznesowej, promocja podejmowanych działań. Jednym ze skutków działań może być wzrost udziału mieszkańców powiatu w działaniach samorządowych i budowanie społeczeństwa obywatelskiego.

Z punktu widzenia mieszkańców jedną z najważniejszych działalności powiatu jest obsługa interesantów w Starostwie Powiatowym oraz jednostkach podległych. W ostatnich latach podejmowano szereg starań i wdrażano udogodnienia mające na celu jak najsprawniejsze załatwianie spraw i prowadzenie atrakcyjnego dla interesantów modelu obsługi. W dalszym ciągu istnieje konieczność monitorowania systemu obsługi, zadowolenia mieszkańców oraz reagowania na bieżące potrzeby. Szczególnym zagadnieniem jest sprawna i zgodna ze standardami obsługa osób o specjalnych potrzebach, w tym osób z niepełnosprawnościami.

Dynamicznie zmieniają się nie tylko uwarunkowania prawne, czy sposoby realizacji zadań administracyjnych, ale rosną również oczekiwania mieszkańców w zakresie standardów obsługi. Ważną rolę odgrywa tendencja przenoszenia realizacji usług do Internetu i wykorzystania Technologii Informacyjno Komunikacyjnych. Stanowi to nowe wyzwania dla pracowników, a istotną kwestią jest ciągłe podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr zarówno Starostwa Powiatowego w Słupsku jak i jednostek podległych.

Powiat słupski współpracuje z innymi jednostkami samorządowymi na poziomie międzynarodowym, międzypowiatowym i międzygminnym. W szczególności odbywa się to na poziomie bieżących działań i realizacji wspólnych zadań, w tym: współpraca z gminami wchodzącymi w skład powiatu, współpraca z sąsiednimi jednostkami samorządu terytorialnego, współpraca strategiczna w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Słupska oraz współpraca partnerska z krajowymi i zagranicznymi JST.

Ważnym obszarem współpracy strategicznej jest partnerstwo w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Słupska. Współpraca będzie kontynuowana w kolejnych latach m.in. w ramach przygotowań do realizacji działań współfinansowanych ze środków zewnętrznych, w tym środków pochodzących z Unii Europejskiej.

W ostatnich latach dochody i wydatki powiatu systematycznie rosły. Trzeba zaznaczyć, że w głównej mierze było to spowodowane pozyskiwaniem środków zewnętrznych z różnych źródeł (dochody własne pozostają w ostatnich latach na podobnym poziomie). Widoczny jest

również wzrost wydatków inwestycyjnych. Pojawiają się jednak niekorzystne trendy związane, np. z ogólnokrajową i ogólnoeuropejską sytuacją ekonomiczną, prawną i geopolityczną, czy też niewystarczającym finansowaniem samorządów w stosunku do realizowanych przez nie zadań, które mogą niekorzystnie wpływać na sytuację finansową powiatu i jego gmin.

Wyzwaniem i jednocześnie szansą na kolejne lata będzie wykorzystanie środków nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej i różnych środków krajowych.

8. Uwarunkowania przestrzenne

Na terenie powiatu słupskiego na podstawie dokumentów wyższego rzędu⁴¹ zidentyfikowano poszczególne obszary funkcjonalne oraz pasma rozwojowe: Obszar Funkcjonalny Strefy Przybrzeżnej, Obszar Funkcjonalny Środkowe Pomorze, Miejski Obszar Funkcjonalny Miasta Słupska oraz przebiegające przez powiat tzw. „Północne pasmo rozwojowe”. Z jednej strony obszary te warunkują dostęp do dedykowanych interwencji na szczeblu krajowym i regionalnym, a z drugiej są wskazaniem nierównomiernych potencjałów rozwojowych (np. OF Pomorze Środkowe jako obszar o najniższym dostępie do dóbr i usług zagrożony trwałą marginalizacją lub OF Strefy Przybrzeżnej jako obszar szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej należący do grupy obszarów o znaczeniu ponadregionalnym).

W powiecie nie zidentyfikowano Obszarów Strategicznej Interwencji, tzw. miast średnich tracących funkcje gospodarcze. Należy jednak zauważyć, że takim miastem jest Słupsk. Uwarunkowania rozwojowe Słupska przekładają się bezpośrednio na rozwój powiatu słupskiego, biorąc pod uwagę wzajemne oddziaływania oraz współpracę strategiczną w ramach MOF miasta Słupska⁴². Zasięg przestrzenny MOF miasta Słupska obejmuje: miasta Słupsk (ośrodek rangi regionalnej) i Ustka, gminy wiejskie Damnica, Dębница Kaszubska, Kobylnica, Słupsk i Ustka.

9. Uwarunkowania globalne i otoczenie makroekonomiczne

Pandemia COVID-19 wpłynęła bezpośrednio na wszystkie obszary rozwoju kraju, województw, i samorządów lokalnych, w tym powiatu słupskiego. Do tej pory nie są do końca znane długofalowe skutki spowolnienia gospodarczego i nakładanych obostrzeń. Ze względu na pandemię pogorszyła się sytuacja gospodarcza, co poskutkowało negatywnymi trendami na rynku pracy. Długofalowo należy się spodziewać negatywnych tendencji związanych m.in. z pomocą społeczną, edukacją i zdrowiem. Obecnie w danych statystycznych widoczne jest, np. zwiększenie poziomu bezrobocia. Jedną z najbardziej

⁴¹ Dokumenty wyższego rzędu: Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030, Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030, Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030.

⁴² Inicjatywa MOF miasta Słupska będzie kontynuowana w latach 2021-2030 na podstawie porozumienia samorządów w obszarze Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Słupsk-Ustka na lata 2022-2030.

dotkniętych branż jest turystyka, czyli jeden z najistotniejszych dla powiatu sektorów gospodarki. W konsekwencji ucierpiały: sektor gastronomii, czasu wolnego, kultury, rozrywki, transportu i wiele innych. Pandemia wprowadziła również szereg zmian w funkcjonowaniu społeczeństwa, np. zmiana modelu spędzania czasu wolnego, wzrost znaczenia transportu indywidualnego czy też wzrost wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w pracy, handlu i rozrywce. W kontekście samorządowym pandemia wymusiła niestandardowe działania w obsłudze mieszkańców i modelu pracy. Trudnościami na poziomie planistycznym jest m.in. niepewność co do przyszłej koniunktury gospodarczej, a tym samym np. zmniejszanie się dochodów.

Dynamiczna zmiana sytuacji społeczno-gospodarczej związana jest z wojną w Ukrainie. Najważniejsze trendy spowodowane agresją Rosji to: kryzys migracyjny, spodziewany kryzys gospodarczy i energetyczny czy też niekorzystne zjawiska ekonomiczne, w tym wzrost cen. Na szczeblu samorządowym aktualna sytuacja może oznaczać spadek dochodów, zwiększenie wydatków bieżących, konieczność zwiększenia działań na rzecz opieki społecznej oraz integracji uchodźców.

Coraz większego znaczenia nabierają działania związane z szeroko pojętymi zmianami klimatu oraz negatywną presją wywieraną przez człowieka na środowisko. Ujawnia się coraz większa świadomość ogółu społeczeństwa, że kryzys klimatyczno-środowiskowy stanowi poważne zagrożenie społeczno-ekonomiczne i polityczne w ujęciu długofalowym. Trendy opisane w części środowiskowej diagnozy i wniosków z diagnozy niniejszego dokumentu są odzwierciedleniem ogólnoświatowych trendów i tendencji zwracania się w kierunku przeciwdziałania negatywnym zjawiskom klimatyczno-środowiskowym. Szereg planowanych instrumentów finansowych na poziomie krajowym i europejskim przewiduje realizację zadań zawierających komponent środowiskowy. Planowane są działania na szeroką skalę, których przykładem może być Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w Sprawie Klimatu, Porozumienie Paryskie, czy też Europejski Zielony Ład.

Ważną tendencją pozostaje coraz szybszy rozwój technologiczny. Wpływa on na różne aspekty życia, w tym: przedsiębiorczość, rynek pracy, administracja, transport, zdrowie czy energetyka. Z punktu widzenia społeczności najważniejszym przejawem postępu jest coraz wyraźniejsza konieczność podążania za nowymi trendami, nieustannego zwiększania swoich kompetencji, a przede wszystkim postępująca cyfryzacja życia. Z jednej strony widać obawy z tym związane (szczególnie wśród starszej części społeczeństwa), ale z drugiej coraz więcej osób wymaga dostępu do różnych usług z wykorzystaniem swojego komputera i smartfonu. Skokowe zwiększenie kompetencji cyfrowych i dostępności e-usług jest związane z pandemią COVID 19 i zmianą modelu funkcjonowania w różnych dziedzinach życia codziennego.

Ważnym aspektem rozwoju do 2030 roku będzie nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej. Dokumenty programowe wyznaczą cele na kolejne lata, które będą rzutowały na rozwój państw i ich składowych obszarów administracyjnych. Ważną częścią perspektywy na lata 2021-2027 będzie m.in. zmniejszanie dysproporcji rozwojowych, aspekty środowiskowo-klimatyczne czy problemy migracyjne i odbudowa gospodarek po pandemii.

IV. ANALIZA SWOT

Pozytywne i negatywne wewnętrzne cechy powiatu słupskiego.

Mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę.	Słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę.
<ul style="list-style-type: none"> – Dostęp do Morza Bałtyckiego i rozbudowana linia brzegowa. – Korzystne walory turystyczne, środowiskowe i krajobrazowe uzupełniane potencjałem uzdrowiskowym oraz tożsamości i wielokulturowego dziedzictwa. – Atrakcyjność turystyczna powiatu i obecność silnych marek turystycznych, np. Ustka, Słowiński Park Narodowy, Dolina Charlotty. – Dobre warunki do rozwoju OZE w powiecie i w regionie. – Dostęp do portu morskiego w Ustce. – Relatywnie dobra jakość powietrza. – Duża świadomość istniejących potrzeb i aktywność inwestycyjna samorządów, w tym dotycząca inwestycji drogowych, ścieżek rowerowych itp. – Zidentyfikowane silne, specyficzne dla powiatu i regionu sektory przedsiębiorczości. – Obecność dużych, silnych przedsiębiorstw, np. „MOWI” oraz działalność PARR i SSSE. – Dobra jakość szkolnictwa zawodowego w placówkach powiatu, w tym zrealizowane w szkolnictwie inwestycje i działania miękkie. – Duża aktywność i silne struktury jednostek powiatowych, np. PCPR, PUP. – Duża liczba organizacji pozarządowych oraz potencjał powiatu do rozwijania współpracy z NGO 	<ul style="list-style-type: none"> – Peryferyjne położenie względem OMT oraz innych znaczących ośrodków miejskich, utrudniona dostępność do TEN-T – Wykluczenie transportowe i niekorzystne wskaźniki dostępności transportowej. – Duża powierzchnia powiatu wymagająca znacznych nakładów na utrzymanie dróg, poprawę bezpieczeństwa i zaspokajanie potrzeb mobilności mieszkańców. – Niewystarczające wykorzystanie komunikacji publicznej w życiu mieszkańców oraz duże potrzeby inwestycyjne powiatowej komunikacji publicznej, w tym jej integracja z innymi systemami transportu. – Duży odsetek dróg powiatowych i gminnych w stanie niezadowalającym. – Relatywnie niska atrakcyjność dla inwestorów zewnętrznych związana z dostępnością transportową, potencjałem kadr, dostępnością terenów inwestycyjnych i infrastruktury, a także brakiem skoordynowanej obsługi inwestora. – Występujące obszary z kumulacją problemów, zagrożone trwałą marginalizacją, np. OF „Pomorze środkowe”. – Ujemny przyrost naturalny ludności i postępujące starzenie się społeczeństwa oraz ryzyko spadku liczby ludności w dłuższej perspektywie. – Niewystarczający poziom świadomości mieszkańców na temat ekologii, zmian klimatu, odnawialnych źródeł energii.

- Poziom przedsiębiorczości mieszkańców niższy od średniej wojewódzkiej.
- Istniejące grupy osób wykluczonych społecznie i zawodowo, których aktywizacja jest bardzo trudna i wymaga niestandardowych działań.
- Sezonowość rynku pracy.
- Oddalenie od dużych ośrodków akademickich, w tym uczelni technicznych.
- Niedostateczny dostęp mieszkańców do usług zdrowotnych i programów profilaktycznych.
- Słaby stopień współpracy organizacji pozarządowych w ramach realizacji zadań publicznych zleconych przez powiat.

Pozytywne i negatywne zewnętrzne cechy otoczenia powiatu słupskiego.

Szanse: wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany.	Zagrożenia: wszystko to, co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.
<ul style="list-style-type: none"> – Aktywna współpraca samorządowa, m.in. w ramach MOF m. Słupska oraz realizacja ZIT. – Realizowane i planowane strategiczne inwestycje na czele z budową drogi S6, inwestycjami dot. transportu kolejowego, rozbudową portu morskiego w Ustce oraz inwestycje towarzyszące CPK. – Wzrost atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Powiatu związany m.in. z odwracaniem tendencji wykluczenia regionu. – Włączanie migrantów i cudzoziemców w życie społeczno-gospodarcze. – Dostęp do narzędzi i środków ukierunkowanych na szeroko pojętą ochronę środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatycznym. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opóźnienie lub zaniechanie realizacji strategicznych inwestycji, w tym inwestycji transportowych. – Zaniedbana sieć drogowa najwyższej kategorii w regionie. – Regres znaczenia gospodarczego regionu i poszczególnych jego części, w tym spadek znaczenia Słupska jako wiodącego ośrodka w regionie, m.in. poprzez zmniejszanie się liczby ludności. – Zmniejszenie powierzchni i liczby ludności powiatu na skutek działań Miasta Słupska w kierunku rozszerzania jego granic administracyjnych. – Niedostosowane do specyfiki regionu ISP, co stanowi istotną barierę w dostępie do środków rozwojowych. – Emigracje młodych, wykształconych osób i wykwalifikowanej kadry z Subregionu Słupskiego.

-
- Wykorzystanie potencjału OZE, w tym szans wynikających z lokalizacji morskich farm wiatrowych.
 - Przebiegające przez powiat tzw. „północne pasmo rozwojowe” oraz działania w kierunku wzmocnienia południkowej dostępności powiatu.
 - Wzrost świadomości w zakresie mobilności aktywnej i ekologicznych form transportu.
 - Koncentracja na wykorzystaniu potencjału szkolnictwa, w tym szkolnictwa zawodowego nadążającego za zmianami zapotrzebowania i postępem technologicznym.
 - Kontynuacja wsparcia na szczeblu wojewódzkim, szczególnie uzdolnionych grup uczniów oraz zwrócenie uwagi na potrzeby uczniów z niepełnosprawnościami.
 - Włączanie doradztwa zawodowego w procesie kształcenia oraz wzmocnienie znaczenia PPP.
 - Zwiększanie siły marki turystycznej województwa pomorskiego i jego poszczególnych regionów, wzrost atrakcyjności turystycznej, zagospodarowania turystycznego i skoordynowanej promocji.
 - Działania na rzecz wspierania specyficznych branż w obszarze przedsiębiorczości.
 - Bliskość Słupska jako ośrodka regionalnego zapewniającego szereg usług dla ludności i zaspakajającego ich potrzeby oraz będącego biegunem rozwoju zachodniej części województwa.
 - Bliskość i aktywność AP w Słupsku.
 - Rozwijający się trend aktywizacji społeczności lokalnych oraz wsparcia działalności społecznej mieszkańców.
 - Nowa perspektywa finansowa UE.
 - Wzrost obciążenia demograficznego i zwiększający się popyt na usługi z zakresu polityki społeczno-opiekuńczej.
 - Postępujące zmiany klimatyczne, w tym m.in. zagrożenia od strony morza.
 - Zagrożenia wynikające ze stanu Morza Bałtyckiego związanych m.in. z jego zanieczyszczeniem i ze zmieniającym się klimatem.
 - Pogarszanie się jakości środowiska poprzez, m.in. nieprzepisowe składowanie odpadów, presję ruchu turystycznego oraz pogarszanie się jakości powietrza, np. poprzez niedostateczne działania dot. zmniejszania emisji zanieczyszczeń.
 - Dalsze niekorzystne oddziaływanie „Tarczy Antyrakietowej” na rozwój regionu.
 - Pogarszanie się koniunktury i sytuacji społeczno-gospodarczej ze względu na pandemię COVID-19 oraz wojnę w Ukrainie, w szczególności w obszarach turystyki, przedsiębiorczości, rynku pracy i pomocy społecznej.
 - Zbyt małe wykorzystanie potencjału TIK w życiu społeczno-gospodarczym, w tym w szkolnictwie i administracji.
 - Coraz większe potrzeby w obszarze polityki rodzinnej i społecznej, w tym pieczy zastępczej, wsparcia rodziny, usług opiekuńczych i senioralnych oraz wsparcia osób z niepełnosprawnościami.
 - Niepewna sytuacja finansowa jednostek samorządu terytorialnego w obliczu trendów makroekonomicznych, zagrożeń związanych z pandemią i zmiennej sytuacji społeczno-gospodarczej m.in. w związku z wojną w Ukrainie.
-

V. SCENARIUSZE ROZWOJU POWIATU SŁUPSKIEGO

Wariant scenariusza rozwoju – OPTYMISTYCZNY

Wariant optymistyczny opiera się na założeniu ciągłego, zrównoważonego rozwoju. Zakłada się, że większość potencjalnych inwestycji na rzecz zwiększania konkurencyjności powiatu zostanie zrealizowanych. Jednym z najważniejszych bodźców do rozwoju będzie poprawa dostępności transportowej całego regionu na czele z realizacją drogi S6, poprawa jakości dróg krajowych i wojewódzkich oraz rozbudowa portu morskiego w Ustce i wzrost jego znaczenia gospodarczego.

Zmiana uwarunkowań zostanie wykorzystana przez lokalne samorządy i sektor gospodarczy, w tym coraz bardziej zainteresowanych regionem inwestorów zewnętrznych. Powiat będzie wykorzystywał wszystkie swoje atuty i aktywnie działał na rzecz obszarów wymagających interwencji.

Samorząd powiatowy będzie silnie współpracował z innymi JST oraz partnerami z sektora gospodarczego i społecznego. Ważnym czynnikiem rozwoju będzie aktywność inwestycyjna samorządów, w tym powiatu słupskiego.

Niniejszy wariant zakłada, że Subregion Słupski rzeczywiście zacznie wykazywać cechy drugiego co do wielkości bieguna rozwoju województwa pomorskiego. Proces wzrostu znaczenia Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta będzie odbywał się w synergii z rozwojem reszty obszarów województwa. Powiat słupski będzie stale umacniał swoją pozycję jako miejsce atrakcyjne do życia, prowadzenia biznesu, w tym coraz częściej z zakresu innowacji i nowych technologii. Pozytywne zmiany społeczno-gospodarcze uwidocznia się również w postaci korzystnych wskaźników dotyczących rynku pracy.

Pozytywne zmiany będą przynosiły pozytywne skutki we wszystkich obszarach strategicznych. Nastąpi wzrost jakości życia. Powiat stanie się miejscem zamieszkania dla coraz większej liczby aktywnych i zintegrowanych mieszkańców. Coraz więcej młodych i wykształconych osób zwiąże swoją przyszłość z regionem. Wszyscy mieszkańcy będą posiadać dostęp do dobrej jakości usług administracyjnych, usług społecznych, edukacji i zdrowia.

Powiat słupski utrzyma się w czołówce najatrakcyjniejszych turystycznie powiatów. Sprzyjać temu będzie wzmacnianie marki turystycznej powiatu i poszczególnych produktów turystycznych. Rozwój turystyczny będzie widoczny również poza terenami położonymi najbliżej morza. Na znaczeniu zyskiwać będą: turystyka aktywna (m.in. w oparciu o spójną sieć ścieżek i szlaków rowerowych i pieszych), etnoturystyka, agroturystyka. Podnoszenie jakości środowiska naturalnego i dbałość o obszary cenne przyrodniczo będą jednymi z najważniejszych czynników przyciągających turystów.

Szeroka współpraca na rzecz zapobiegania zmianom klimatu i ochrony środowiska poskutkuje coraz lepiej zachowanymi walorami przyrodniczymi. Zachowane będzie również bezpieczeństwo – odpowiednie instytucje będą w stanie reagować na niekorzystne zjawiska klimatyczne, pogodowe itp. Mieszkańcy powiatu będą żyć w coraz czystszy środowisku, korzystając z niego w sposób zrównoważony. Poskutkuje to również poprawą ich zdrowia.

Wariant scenariusza rozwoju – NEUTRALNY

W niniejszym wariantcie sytuacja powiatu słupskiego ulegnie swego rodzaju stagnacji. Pewne obszary strategiczne wykażą rozwój, a inne zostaną dotknięte przez niekorzystne zjawiska. Pomimo wystąpienia bardzo pozytywnych czynników (w tym zrealizowana trasa S6) rozwój będzie znacznie hamowany. Czynnikiem negatywnym staną się trendy, którym pomimo prowadzonych działań, nie uda się przeciwdziałać. Potencjalnie można tu wymienić: niekorzystną sytuację demograficzną, niższe od oczekiwanego zainteresowanie regionem przez inwestorów zewnętrznych i znaczną liczbę młodych i wykształconych osób wyjeżdżających z powiatu.

Trzeba jednak zaznaczyć, że założenia scenariusza neutralnego wiążą się z rozwojem powiatu. W szczególności ważnymi biegunami rozwoju mogą pozostać: obszar gospodarczy i turystyka.

Aktywność lokalnych samorządów będzie częściowo blokowana przez niedobór środków finansowych. Działania inwestycyjne będą znaczne, ale mniejsze od pojawiających się potrzeb. Coraz więcej sił i środków będzie musiało zostać przeznaczonych na usługi społeczne i pomoc społeczną dla starzejącego się społeczeństwa. Zapewnienie pomocy wszystkim potrzebującym będzie dużym wyzwaniem, ale dającym się zrealizować. Obszary strategiczne takie jak edukacja i rynek pracy rozwiną się z pomocą silnych i aktywnych struktur powiatu. Sukces często będzie uzależniony od pozyskania zewnętrznego finansowania.

Rozwój województwa pomorskiego w dalszym ciągu będzie wykazywał cechy nierównomiernego rozłożenia. Widoczna będzie pewna marginalizacja obszarów oddalonych od OMT. Środki zewnętrzne dedykowane dla rozwoju gospodarczego ze względu na ukierunkowanie na sektory gospodarcze rzadko występujące poza OMT spowodują różnice prędkości rozwoju poszczególnych obszarów. Jednak powiat słupski pomimo barier rozwinie się gospodarczo.

Wykorzystany będzie duży potencjał turystyczny powiatu. Nie będzie się on opierał jedynie na walorach środowiskowych. Częściowo uda się przekierować ruch turystyczny poza sezon letni. Wzrost liczby atrakcji turystycznych marek i produktów turystycznych wzmocni atrakcyjność całego powiatu.

Adaptacja do zmian klimatu przebiegnie zgodnie z oczekiwaniami. Realizowany będzie szereg inwestycji zarówno na poziomie krajowym, wojewódzkim jak i lokalnym.

Wariant scenariusza rozwoju – PESYMISTYCZNY

Scenariusz pesymistyczny obejmuje wystąpienie szeregu wynikających z siebie, niekorzystnych czynników społeczno-gospodarczych. Dalsza marginalizacja Subregionu Słupskiego skutkuje pogorszeniem wskaźników z obszarów: społecznych, gospodarczych, rynku pracy, przedsiębiorczości itp. Głównym biegunem rozwoju województwa pomorskiego pozostanie Trójmiasto i jego okolice.

Przewiduje się, że wystąpienie w całości scenariusza pesymistycznego będzie wiązało się z wystąpieniem negatywnego czynnika zewnętrznego lub kumulacji takich czynników, np. pogłębiającego się kryzysu gospodarczego skutkującego zaniechaniem strategicznych inwestycji.

Powiat słupski nie stanie się miejscem atrakcyjnym dla inwestorów zewnętrznych. Będą oni wybierać miejsca w bezpośredniej bliskości większych ośrodków rozwoju w Polsce, ale i za granicą. W ślad za negatywnymi zmianami na rynku pracy zmniejszy się relatywny poziom wynagrodzeń. Brakować będzie ofert pracy dla wykwalifikowanych specjalistów.

Mieszkańcy powiatu coraz częściej nie będą widzieć dla siebie perspektyw ekonomicznych. Skutkiem tego będzie narastające zjawisko emigracji i potencjalnie poważny kryzys społeczny i demograficzny. Głównymi miejscami docelowymi będą: Obszar Metropolitalny Trójmiasta, inne duże polskie miasta oraz inne państwa Unii Europejskiej.

W sferze społecznej nastąpi sukcesywne zmniejszanie się liczby mieszkańców powiatu. Miasto Słupsk zdecydowanie straci na znaczeniu, zarówno społecznym jak i gospodarczym, pociągając za sobą cały subregion, a w szczególności swój obszar funkcjonalny. Społeczeństwo będzie się sukcesywnie starzeć, szybciej niż w innych regionach kraju. Potrzeby w zakresie polityki społecznej, w tym pomocy społecznej zdecydowanie przerosną ich podaż. Kryzys społeczny spowoduje sukcesywne pogarszanie się poziomu życia mieszkańców, spadek bezpieczeństwa publicznego, wzrost patologii społecznych itp.

W niniejszym scenariuszu powiat będzie ciągle atrakcyjny turystycznie. W szczególności będą mieć na to wpływ walory środowiskowe. Powiat umocni swoją markę jako miejsce o ponadprzeciętnych walorach środowiskowych. Turystyka będzie miała jednak charakter wybitnie sezonowy i skoncentrowana będzie w dużej mierze w bezpośredniej bliskości morza.

Bezpieczeństwo klimatyczne i środowiskowe będzie zagrożone. Postępujące zmiany klimatu spowodują wzrost niekorzystnych zjawisk, które negatywnie wpłyną na wszystkie obszary strategiczne. Działania zmierzające w kierunku adaptacji do zmian klimatu nie przyniosą zakładanych rezultatów. Mieszkańcy i przedsiębiorcy nie będą stosować zasad zrównoważonego rozwoju. Częściowo wynika to z braku ich wiedzy. Zagrożone będzie środowisko Morza Bałtyckiego – w szczególności istotne będą zagrożenia biologiczne i chemiczne, w tym pozostałości broni chemicznej z czasów wojny.

VI. WIZJA I MISJA POWIATU SŁUPSKIEGO

Obszar Strategiczny	Wizja w perspektywie do 2030 r.
Dostępność transportowa	Dostępność zewnętrzna Powiatu Słupskiego jest zagwarantowana we wszystkich kierunkach świata za pomocą sprawnie działającej infrastruktury – drogi S6, drogi krajowej 21, dróg wojewódzkich i portu morskiego w Ustce. Dopełnieniem jest dostępność wewnętrzna - sprawnie działająca sieć dróg powiatowych i infrastruktury mobilności aktywnej. Mieszkańcy i turyści mają możliwość korzystania z nowoczesnego i ekologicznego systemu transportu zbiorowego.
Środowisko i energia	Skoordynowane działania na różnych szczeblach jeszcze bardziej wzmocniły jakość i atrakcyjność środowiska naturalnego powiatu. Ekologia jest wartością uznawaną zarówno przez samorządy i przedsiębiorców, jak i mieszkańców. Unikalne walory przyrodnicze są wyróżnikiem obszaru na tle kraju, a coraz częściej na tle międzynarodowym. Instytucje, przedsiębiorcy i mieszkańcy wykorzystali szansę związaną z odnawialnymi źródłami energii. W regionie inwestycje w OZE to nie tylko instalacje niewielkiej mocy, ale również infrastruktura o znaczeniu krajowym.
Gospodarka i turystyka	Powiat słupski wraz z całym subregionem jest drugim co do wielkości biegunem rozwoju województwa pomorskiego i ważnym ośrodkiem całego Pomorza Środkowego. Aktywne działania samorządów stworzyły warunki do rozwoju przedsiębiorczości i zdecydowanie zwiększyły atrakcyjność inwestycyjną. Silną gałęzią gospodarki powiatu jest turystyka. Dopełnieniem oferty turystycznej pasa nadmorskiego są walory terenów oddalonych od morza. Podejmowane działania skutkują zmniejszeniem się sezonowości ruchu turystycznego. Coraz lepsze wskaźniki gospodarcze generują trwałe i atrakcyjne miejsca pracy dla mieszkańców, którzy wykazują się aktywnością.

Społeczeństwo	Powiat słupski jest atrakcyjnym miejscem życia. Coraz więcej osób chce osiedlać się na terenie powiatu i stać się częścią otwartej wspólnoty. Społeczeństwo jest świadome swoich praw i aktywne obywatelsko. Mieszkańcy korzystają z dostępnych usług wpływających na jakość ich życia, zdrowia i bezpieczeństwa. Mieszkańcy powiatu są dumni ze swojego miejsca na Ziemi, aktywnie uczestnicząc w jego rozwoju.
Administracja	Powiat słupski i wszystkie jednostki podległe są sprawnie i nowoczesnie zarządzane. Spójne działania i współpraca na szczeblu samorządowym, gospodarczym i społecznym gwarantują realizację postawionych celów oraz tworzenia warunków do stałego i zrównoważonego rozwoju. Nadrzędną wartością jest sprawna i merytoryczna obsługa mieszkańców przez wykwalifikowaną kadrę. Świadczone przez powiat usługi społeczne, edukacyjne i kulturalne charakteryzują się wysokim poziomem.

MISJA POWIATU SŁUPSKIEGO

Powiat słupski poprzez wykorzystanie swoich szans i atutów aktywnie **pobudza oraz kreuje** zrównoważony, dynamiczny i **trwały rozwój** społeczno-gospodarczy z poszanowaniem przestrzeni i środowiska naturalnego.

VII. CEL GŁÓWNY I CELE STRATEGICZNE

Cel główny jest odpowiedzią na zdiagnozowaną sytuację społeczną, gospodarczą i przestrzenną. Jego realizacja przyczyni się do osiągnięcia stanu wskazanego w wizji rozwoju do 2030 r.

CEL GŁÓWNY

TRWAŁY ROZWÓJ POWIATU SŁUPSKIEGO REALIZOWANY POPRZEZ ZWIĘKSZANIE POTENCJAŁU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO ORAZ SUKCESYWNĄ POPRAWĘ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW.

Cele strategiczne są odpowiedzią na analizę aktualnej sytuacji powiatu słupskiego, jego mocnych i słabych stron oraz istniejących szans i zagrożeń. Są rozwinięciem celu głównego Strategii. Realizacja celów ma stanowić kluczową interwencję dotyczącą najważniejszych obszarów strategicznych w odniesieniu do aktualnej sytuacji i przewidywanej przyszłości. Cele określają, co powiat chce osiągnąć i w którym kierunku ma nastąpić pożądana zmiana. Ich realizacja jest optymalna dla zrealizowania optymistycznego scenariusza rozwoju powiatu, a w przypadku wystąpienia negatywnych czynników rozwojowych co najmniej scenariusza neutralnego.

Dla każdego z celów strategicznych określono również cele operacyjne (cele szczegółowe) wskazujące, w jaki sposób osiągnąć założone rezultaty. Zaproponowane kierunki działań zachowują zgodność z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu, w tym z SRWP2030 i realizują cele tych dokumentów.

CEL STRATEGICZNY 1 - ZEWNĘTRZNA I WEWNĘTRZNA DOSTĘPNOŚĆ POWIATU ORAZ MOBILNOŚĆ MIESZKAŃCÓW „POWIAT DOSTĘPNY”.

Przesłanki realizacji celu i oczekiwane oddziaływanie:

Jednym z najpoważniejszych deficytów powiatu słupskiego jest ograniczona zewnętrzna dostępność transportowa i peryferyjne położenie. Wykluczenie transportowe jest czynnikiem oddziałującym na wszystkie obszary rozwoju. Czas i komfort dojazdu (m.in. do stolicy województwa) ma fundamentalne znaczenie dla mieszkańców i turystów. Dostępność transportowa jest także niezwykle istotna dla budowania potencjału i atrakcyjności inwestycyjnej. Oczekiwana poprawa aktualnej sytuacji przyczyni się do szeregu pozytywnych zmian społeczno-gospodarczych. Co ważne, zewnętrzna dostępność ma fundamentalne

znaczenie nie tylko dla powiatu słupskiego, ale dla szeroko pojmowanego regionu – ważnego bieguna rozwoju województwa pomorskiego i całego Pomorza. Zmiana wpłynie korzystnie na poszczególne gminy i powiaty ujęte w ramy tzw. Pomorza Środkowego, Subregionu Słupskiego czy Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Słupska.

Ponadprzeciętny obszar powiatu, a tym samym rozbudowana sieć dróg powiatowych, stanowi duże wyzwanie inwestycyjne. Biorąc pod uwagę kompetencje powiatu, w zakresie drogowej dostępności wewnętrznej, priorytetowym wyzwaniem jest utrzymanie wysokiej jakości sieci dróg powiatowych z towarzyszącymi jej obiektami inżynieryjnymi. Na obszarze powiatu istnieją gminy i miejscowości o szczególnie niekorzystnych wskaźnikach dostępności. Należy pamiętać, że strategiczne wyzwanie to zapewnienie spójnego systemu drogowego w powiązaniu z drogami niższej i wyższej kategorii. Nowoczesna i przemyślana infrastruktura drogowa wpłynie na komfort i bezpieczeństwo ruchu drogowego. Niezbędne jest stosowanie urządzeń i infrastruktury, które zmniejszą zagrożenia związane z ruchem kołowym, tym samym wpływając na spadek liczby wypadków i osób poszkodowanych.

Coraz większa świadomość mieszkańców pozwala szukać rozwiązań zmierzających do większego wykorzystania transportu publicznego i mobilności aktywnej. Czynnikiem wzrostu zainteresowania mobilnością aktywną będą m.in.: coraz bardziej spójna sieć dedykowanych ciągów komunikacyjnych i coraz większe bezpieczeństwo ruchu związane z zastosowaniem dedykowanych rozwiązań infrastrukturalnych.

Aby w pełni wykorzystywać zachodzące zmiany i odpowiadać pojawiającym się potrzebom należy również zapewniać coraz lepsze warunki dla organizacji transportu zbiorowego, w tym dążyć do integracji poszczególnych systemów. Nowoczesny tabor i przemyślane rozwiązania organizacyjne będą zachętą do skorzystania z alternatywy dla transportu samochodowego.

Ważną częścią działań powiatu słupskiego jest prowadzenie międzygminnego transportu publicznego. Kontynuacja polityki rozwoju transportu publicznego we współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego pozwoli na dalsze polepszanie oferty. Pożądane kierunki zmian obejmują np.: podnoszenie dostępności komunikacji publicznej dla mieszkańców, integrację systemów komunikacji publicznej i wdrażanie inteligentnych systemów transportowych oraz rozwiązań ekologicznych.

Powiązanie z dokumentami wyższego rzędu:

- SOR: Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony;
- DSRK 2030: Obszar nr 1: obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki (modernizacji);
- SRWP2030: CO 2.4. Mobilność; CO 3.4, Integracja z globalnym systemem transportowym.

CELE OPERACYJNE:

Cel operacyjny 1.1 – Infrastruktura transportowa

Priorytety i kierunki interwencji:

- Poprawa jakości i spójności systemu dróg powiatowych i związanych z nimi obiektów inżynieryjnych.

- Promocja i tworzenie warunków dla mobilności aktywnej, w tym rozwój dedykowanej infrastruktury liniowej i punktowej ze szczególnym uwzględnieniem infrastruktury rowerowej.
- Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego i jego uczestników. Wsparcie struktur odpowiedzialnych za bezpieczeństwo ruchu drogowego i reagowanie na sytuacje kryzysowe.
- Integracja różnych systemów transportowych.

Główni realizatorzy działań w strukturach powiatu	Zarząd Dróg Powiatowych w Słupsku, Wydział Rozwoju Powiatu i Inwestycji SP w Słupsku, Wydział Komunikacji i Drogownictwa SP w Słupsku, Stanowisko ds. Polityki Transportowej SP w Słupsku
Główni partnerzy	JST, zarządcy dróg, GDDKiA
Potencjalne źródła finansowania	budżet powiatu, budżet państwa, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Fundusze Europejskie, budżety partnerów
Spójność ze strategiami i programami rozwoju powiatu	nie dotyczy

Cel operacyjny 1.2 – Sprawne przemieszczanie się i komunikacja publiczna

Priorytety i kierunki interwencji:

- Budowanie spójnego i nowoczesnego systemu transportu publicznego.
- Działania na rzecz integracji systemów komunikacji publicznej i transportu zbiorowego. Wdrażanie rozwiązań inteligentnych systemów zarządzania ruchem.
- Inicjowanie, wspieranie i organizacja międzygminnego transportu publicznego.
- Współpraca na szczeblu krajowym, powiatowym i gminnym na rzecz podnoszenia jakości i dostępności transportu zbiorowego.
- Promocja i wdrażanie nieskoemisyjnych i bezemisyjnych rozwiązań w transporcie.

Główni realizatorzy działań w strukturach powiatu	Stanowisko ds. Polityki Transportowej SP w Słupsku, Zarząd Dróg Powiatowych w Słupsku, Wydział Rozwoju Powiatu i Inwestycji SP w Słupsku, Wydział Komunikacji i Drogownictwa SP w Słupsku
Główni partnerzy	JST, operatorzy i organizatorzy transportu publicznego
Potencjalne źródła finansowania	budżet powiatu, budżet państwa, Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych, Fundusze Europejskie, budżety partnerów
Spójność ze strategiami i programami rozwoju powiatu	Koncepcja optymalnej formy organizacyjno-ekonomicznej przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej organizowanych przez powiat słupski

Oczekiwania zewnętrzne:

- Zwiększanie dostępności transportowej powiatu poprzez działania inwestycyjne dotyczące dróg krajowych (S6, DK6, DK21) i wojewódzkich (DW 203, DW 206, DW 208, DW 209, DW 210, DW211 i DW 213).
- Zwiększanie dostępności transportowej powiatu poprzez działania inwestycyjne dotyczące transportu kolejowego (LK 202, LK 405 i LK 212).
- Rozbudowa i sukcesywne zwiększanie znaczenia portu morskiego w Ustce wraz z poprawą jego dostępności od strony lądu.
- Zdefiniowanie południkowego korytarza transportowego, gwarantującego dostępność powiatu słupskiego i całego subregionu, np. w ciągach dróg wojewódzkich 210 i 212.
- Dalsze wspieranie i współpraca na rzecz komunikacji publicznej, w tym międzygminnego transportu publicznego. Dostępność finansowania i dedykowanych programów dotyczących transportu publicznego.

CEL STRATEGICZNY 2 - ATRAKCYJNOŚĆ GOSPODARCZA I INWESTYCYJNA, RYNEK PRACY I TURYSTYKA „MIEJCE PRACY I WYPOCZYNKU”.

Przesłanki realizacji celu i oczekiwane oddziaływanie:

Powiat słupski posiada relatywnie małą atrakcyjność inwestycyjną w odniesieniu do wschodniej części województwa. Aby zniwelować ten trend potrzebne będą skoordynowane działania na różnych szczeblach i w różnych obszarach. Inwestycje związane ze zwiększeniem dostępności transportowej, dostępnością kadr oraz szeroka współpraca samorządów i sektora biznesowego, będą kluczowymi czynnikami uatrakcyjniającymi powiat słupski i jego poszczególne gminy jako miejsce przyjazne inwestorom. Ważnym aspektem jest dążenie do stworzenia spójnej oferty dla inwestora zewnętrznego i jego profesjonalna obsługa.

Szeroko rozumiany rozwój gospodarczy i polepszanie klimatu do rozwoju przedsiębiorczości są szczególnie istotne dla utrzymania miejsc pracy, także w najważniejszych specyficznych sektorach gospodarki i w kluczowych dużych przedsiębiorstwach. Warto mieć jednak na uwadze, że w głównej mierze przedsiębiorczość opiera się na mikro firmach prowadzonych i zakładanych przez aktywnych mieszkańców. Silny sektor gospodarczy z uwzględnieniem zarówno małych, jak i dużych przedsiębiorców może rozwijać się przy aktywnym wsparciu samorządów.

Ważnym bodźcem rozwoju gospodarczego jest dostępność kadry, w szczególności tej wykwalifikowanej. Poza rozwojem edukacji (w ramach celu strategicznego 3) w dobie starzejącego się społeczeństwa, ważną rolę będzie odgrywało kształcenie ustawiczne, realizowane na wszystkich etapach życia oraz włączanie na rynek pracy osób nieaktywnych. Istotnymi są również działania w kierunku zmniejszenia trendu wyjazdów do większych ośrodków miejskich, co wymaga rozwoju na wielu płaszczyznach i wykracza poza jeden cel operacyjny.

Trend poprawy warunków na rynku pracy i zmniejszającego się bezrobocia został odwrócony przez spowolnienie gospodarcze związane z pandemią COVID -19 oraz wojną w Ukrainie. Ponadto nadal widoczne są problemy osób bezrobotnych pozostających długotrwale w rejestrach oraz specyficznych grup, których aktywizacja wymaga szczególnych i niestandardowych działań. Silne struktury Powiatowego Urzędu Pracy mogą być istotnym wsparciem, zarówno dla przedsiębiorców jak i osób poszukujących pracy.

Jednymi z kluczowych sektorów gospodarki w powiecie słupskim są turystyka i usługi czasu wolnego. Kreowanie wizerunku i atrakcyjności turystycznej powiatu w dużej mierze zależy od aktywności samorządów. Rozwój turystyki związany jest ze skoordynowanymi działaniami związanymi z dostępnością transportową, promocją, infrastrukturą i dbałością o środowisko naturalne, które jak dotąd jest najważniejszym walorem powiatu.

Marka turystyczna powiatu jest składową marek poszczególnych atrakcji, bazy turystycznej, marek wszystkich gmin powiatu i całego województwa. Dla wypracowania i utrzymania konkurencyjnej pozycji wymagana jest wysokiej jakości kompleksowa oferta turystyczna,

w tym tworzenie nowych produktów turystycznych, w szczególności w obszarach mniej atrakcyjnych, oddalonych od morza czy też wsparcie sektora agroturystyki.

Powiązanie z dokumentami wyższego rzędu:

- SOR: Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną;
- DSRK 2030: Obszar nr 1 - obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki (modernizacji);
- SRWP2030: -CO 3.1 Pozycja konkurencyjna, CO 3.2 Rynek pracy, CO 3.3 Oferta turystyczna i czasu wolnego.

CELE OPERACYJNE:

Cel operacyjny 2.1 Wsparcie i promocja przedsiębiorczości oraz tworzenie warunków dla rozwoju biznesu

Priorytety i kierunki interwencji:

- Aktywność w pozyskiwaniu i otwartość na inwestorów zewnętrznych oraz wzmocnienie kompetencji w obsłudze inwestora.
- Współpraca i aktywność na rzecz promocji gospodarczej powiatu i regionu.
- Działania i współpraca na rzecz rozwoju przedsiębiorczości prowadzone m.in. przez Powiatowy Urząd Pracy.
- Współpraca z sektorem gospodarczym, instytucjami otoczenia biznesu, stowarzyszeniami przedsiębiorców itp. na rzecz poprawy klimatu gospodarczego powiatu i regionu.

Główni realizatorzy działań w strukturach powiatu	Wydział Rozwoju Powiatu i Inwestycji SP w Słupsku, Wydział Gospodarki Nieruchomościami SP w Słupsku, PUP w Słupsku
Główni partnerzy	JST, PARR, instytucje otoczenia biznesu, organizacje pozarządowe
Potencjalne źródła finansowania	budżet powiatu, budżet państwa, Fundusze Europejskie, budżety partnerów
Spójność ze strategiami i programami rozwoju powiatu	Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2021 – 2025

Cel operacyjny 2.2 Rozwój turystyki, wzmacnianie potencjałów i marki turystycznej powiatu

Priorytety i kierunki interwencji:

- Tworzenie marki turystycznej powiatu z uwzględnieniem potencjału środowiskowego, funkcji uzdrowiskowej, dziedzictwa i kultury, w tym tworzenie nowych produktów turystycznych, miejsc atrakcyjnych turystycznie, infrastruktury turystycznej (ze szczególnym uwzględnieniem infrastruktury rowerowej) itp.
- Zachowanie dziedzictwa kulturowego, w tym zabytków oraz rozwój i promocja walorów kulturowych powiatu i regionu.
- Działania na rzecz wzmacniania atrakcyjności środowiskowej powiatu, w tym promocja i wykorzystanie turystyczne obszarów cennych przyrodniczo.
- Wypracowane i wdrażanie spójnej oferty turystycznej powiatu, w tym współpraca w celu stworzenia przyjaznej turystom, kompleksowej i zintegrowanej bazy oferty turystycznej.
- Wsparcie sektora turystyki poprzez wzmacnianie pozytywnego wizerunku powiatu oraz tworzenie korzystnych warunków do rozwoju bazy turystycznej.
- Szeroko rozumiana promocja turystyczna powiatu w celu wypracowania konkurencyjnej pozycji na rynku krajowym i zagranicznym.

Główni realizatorzy działań w strukturach powiatu	Oddział Promocji SP w Słupsku, Wydział Rozwoju Powiatu i Inwestycji SP w Słupsku
Potencjalni partnerzy	JST, PROT, Lokalne Organizacje Turystyczne działające na terenie powiatu, organizacje pozarządowe
Potencjalne źródła finansowania	budżet powiatu, budżet państwa, Fundusze Europejskie, budżety partnerów
Spójność ze strategiami i programami rozwoju powiatu	Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Słupskiego na lata 2020 – 2023 z perspektywą do roku 2027 Program opieki nad zabytkami powiatu słupskiego na lata 2017-2020 oraz jego kontynuacja.

Cel operacyjny 2.3 Rynek pracy

Priorytety i kierunki interwencji:

- Wspieranie kształcenia ustawicznego dla rozwoju kadr w zmieniającej się gospodarce, m.in. w obszarach ISP oraz sektorach specyficznych dla powiatu.
- Aktywne i szerokie działania prowadzone w ramach posiadanych kompetencji na rzecz osób bezrobotnych, w tym poszukujących pracy (w szczególności wykluczonych społecznie), pracowników i pracodawców.
- Dalszy rozwój współpracy Powiatowego Urzędu Pracy wewnątrz i na zewnątrz struktur powiatowych: sektor publiczny, gospodarczy, społeczny.
- Poszukiwanie i wdrażanie różnych form aktywizacji zawodowej mieszkańców, w tym działania na rzecz rozwoju ekonomii społecznej.
- Monitoring rynku pracy i dostosowanie działań do aktualnej sytuacji.
- Wzmocnienie roli poradnictwa zawodowego na różnych etapach życia, w tym na etapie edukacji.
- Realizacja zadań określonych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Słupskiego na lata 2021 – 2025” oraz strategii będącej jej kontynuacją.
- Realizacja zadań określonych w „Programie Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2021-2025.

Główni realizatorzy działań w strukturach powiatu	Wydział Polityki Społecznej SP w Słupsku, PUP, CUW, PPP, PCPR
Potencjalni partnerzy	JST, partnerzy gospodarczy, instytucje otoczenia biznesu, organizacje pozarządowe
Potencjalne źródła finansowania	Fundusz Pracy, Fundusze Europejskie, budżet powiatu, budżety partnerów
Spójność ze strategiami i programami rozwoju powiatu	„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Słupskiego na lata 2021 – 2025”, „Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2021 – 2025”

Oczekiwania zewnętrzne:

- Kompleksowe i skoordynowane działania na szczeblu krajowym i wojewódzkim w celu podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej i gospodarczej zachodniej części województwa pomorskiego.
- Szersze ukierunkowanie krajowych i wojewódzkich instrumentów wsparcia przedsiębiorców na specyficzne branże gospodarki subregionów, w tym powiatu słupskiego.
- Szeroka współpraca na rzecz budowy marki turystycznej Pomorza, województwa, powiatu, gmin i poszczególnych atrakcji stanowiących spójny przekaz i ofertę.

CEL STRATEGICZNY 3 - PODNIESIENIE ATRAKCYJNOŚCI OSIEDLEŃCZEJ ORAZ JAKOŚCI ŻYCIA I AKTYWNOŚCI MIESZKAŃCÓW „POWIAT PRZYJAZNY MIESZKAŃCOM”.

Przesłanki realizacji celu i oczekiwane oddziaływanie:

Na szeroko pojętą jakość życia mieszkańców składa się wiele czynników. Uwagi w tym zakresie wymagają obszary pomocy społecznej, wsparcia rodziny i pieczy zastępczej. Istotna jest także poprawa warunków ochrony zdrowia, edukacji, poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, wzrost ich aktywności, czy wreszcie dostęp do wysokiej jakości usług administracyjnych. Poprzez wdrożenie szerokiego wachlarza działań oczekuje się, że powiat będzie umacniał się jako miejsce przyjazne dla mieszkańców oraz osób przybywających na teren powiatu (imigracje krajowe i zagraniczne), powodując m.in. polepszenie wskaźników dotyczących migracji ludności.

Powiat słupski częściowo należy do obszarów zagrożonych marginalizacją, w tym ze względu na występujące nasilenie problemów społecznych i ekonomicznych. Ponadto kumulacja szeregu niekorzystnych czynników, takich jak: aktualny spadek koniunktury gospodarczej, niekorzystna sytuacja demograficzna, czy też postępujące zagrożenie chorobami cywilizacyjnymi, powodują konieczność skierowania dużej uwagi na rozwiązywanie problemów społecznych.

Szczególnej uwagi wymagają grupy mieszkańców najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym, m.in. osoby z niepełnosprawnościami, seniorzy, rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, osoby z problemami zdrowotnymi, w tym z zaburzeniami psychicznymi. Powyższe grupy mogą być wspierane poprzez działania na rzecz poprawy ich sytuacji, ale także poprzez aktywizację społeczną i zawodową.

Bardzo ważnym obszarem działalności powiatu słupskiego jest edukacja. Kontynuowanie wszechstronnego wsparcia sektora edukacji jest jednym z filarów do budowania przyszłości powiatu. Biorąc pod uwagę aktualne potrzeby i trendy konieczna jest kontynuacja sprawdzonych działań, tj. wsparcie szkolnictwa zawodowego, wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami, a także wsparcie samych szkół (inwestycje, wyposażenie, podnoszenie kompetencji, kreatywności, innowacyjności). Tak jak wszystkie inne dziedziny życia edukacja musi także nadążać za postępującymi zmianami społeczno-gospodarczymi. Należy monitorować i dostosowywać kształcenie do zapotrzebowania gospodarczego, w tym do zawodów deficytowych. Ponadto warto kontynuować trend współpracy szkół z sektorem gospodarczym, społecznym i dbać o integracyjną rolę szkół w społeczności lokalnej.

Sport i kultura to dwa obszary, których wsparcie w dużej części odbywa się na poziomie gmin i województwa. W dziedzinie sportu aktywność powiatu może w szczególności przejawiać się poprzez poprawę dostępności infrastruktury sportowej oraz kontynuowanie współpracy z sektorem społecznym. Wsparcie sportu to pośrednio również zadania z zakresu edukacji i szkolnictwa. Dostęp do kultury na poziomie powiatu zapewnia coraz bardziej aktywne

Centrum Kultury Powiatu Słupskiego, a także na zasadzie obustronnej współpracy, organizacje pozarządowe.

Jakość życia mieszkańców to również ich zaangażowanie społeczne i obywatelskie. Poczucie odpowiedzialności za lokalne środowisko jest korzystne i wpływa pozytywnie na rozwój społeczności i samorządów. Pożądane kierunki zmian to m.in. rozwój społeczeństwa obywatelskiego oraz upowszechnianie idei wolontariatu, który poprzez niesienie pomocy potrzebującym stwarza jednocześnie szansę młodym ludziom na wykorzystanie własnych umiejętności, zdobywanie nowych doświadczeń i rozwój. Aktywność na tym polu może przyjmować np. działania na rzecz organizacji pozarządowych czy zachęcanie wolontariuszy do pracy w domach dziecka, w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, w szkołach czy też w Warsztatach Terapii Zajęciowej.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi powinna być skierowana również na zaspokojenie zróżnicowanych potrzeb społeczności lokalnych. Odbywać się to będzie dzięki realizacji projektów przez organizacje pozarządowe w wyznaczonych obszarach współpracy. Systematyczne angażowanie organizacji pozarządowych w działalność pożytku publicznego wzmocni postawy obywatelskie mieszkańców oraz podniesie aktywność trzeciego sektora.

Na zadowolenie mieszkańców wpływa również sprawna i innowacyjna administracja samorządowa. Szereg czynników, które w ostatnim czasie zmieniają postrzeganie i sposób komunikacji mieszkańców z urzędami i innymi instytucjami, stanowi dużą szansę, ale i wyzwanie. Pożądane kierunki rozwoju to coraz sprawniejsza i profesjonalna obsługa wszystkich mieszkańców (również tych o specjalnych potrzebach), ciągłe podnoszenie kwalifikacji i kompetencji pracowników, cyfryzacja usług administracyjnych i skuteczna promocja samorządu powiatowego.

Ciągłego rozwoju wymaga wielodzielnicowa współpraca ze wszystkimi sektorami (administracyjnym, gospodarczym i społecznym) zarówno krajowymi, jak i zagranicznymi. Poza bardzo istotną współpracą strategiczną (np. w ramach MOF m. Słupska) ważna dla rozwoju jest współpraca samorządowa oraz zawierane i aktywnie wykorzystywane partnerstwa. Ważnym elementem wpływającym na skuteczność i konkurencyjność samorządu jest promocja i komunikacja

Powiązanie z dokumentami wyższego rzędu:

- SOR: Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną;
- DSRK 2030: Obszar nr 1 - obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki (modernizacji); Obszar nr 3 - obszar efektywności i sprawności państwa (efektywności);
- SRWP2030: CO 1.3 Bezpieczeństwo zdrowotne, CO 2.1 Fundamenty Edukacji, CO 2.2 Wrażliwość społeczna, CO 2.3 Kapitał społeczny.

CELE OPERACYJNE:**Cel operacyjny 3.1: Skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych**

Priorytety i kierunki interwencji:

- Zapewnienie wysokiej jakości usług społecznych, wsparcia rodziny i pieczy zastępczej.
- Kompleksowe wspieranie mieszkańców najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym, m.in. osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, osób z problemami zdrowotnymi, osób z zaburzeniami psychicznymi.
- Rozwój działań prowadzonych w formie zdeinstytucjonalizowanej.
- Wspieranie wysokiej jakości życia i aktywności seniorów, reagowanie na pojawiające się potrzeby wynikające ze starzenia się społeczeństwa.
- Poprawa stanu zdrowia mieszkańców powiatu, w tym m.in. promocja zdrowia, przeciwdziałanie chorobom i uzależnieniom.
- Promocja i działania na rzecz aktywnego i zdrowego stylu życia.
- Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa mieszkańców, w tym wsparcie i współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo.
- Realizacja zadań określonych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Słupskiego na lata 2021 – 2025” oraz strategii będącej jej kontynuacją.
- Realizacja zadań określonych w „Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023” oraz programie będącym jego kontynuacją.

Główni realizatorzy działań w strukturach powiatu	Wydział Polityki Społecznej SP w Słupsku, Wydział Zarządzania Kryzysowego i Obronności SP w Słupsku, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku, Centrum Administracyjne Domów dla Dzieci w Ustce, Domy Pomocy Społecznej Powiatu Słupskiego
Potencjalni partnerzy	JST, partnerzy gospodarczy, organizacje pozarządowe
Potencjalne źródła finansowania	budżet powiatu, budżet państwa, Fundusze Europejskie, budżety partnerów

Spójność ze strategiami i programami rozwoju powiatu	<p>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Słupskiego na lata 2021 – 2025</p> <p>Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023</p> <p>Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie słupskim na lata 2021-2025</p> <p>Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2024</p>
--	--

Cel operacyjny 3.2: Nowoczesna edukacja

Priorytety i kierunki interwencji:

- Rozwój usług edukacyjnych, w tym: podnoszenie jakości szkolnictwa zawodowego, edukacji włączającej, wsparcie uczniów o szczególnych potrzebach i szczególnie uzdolnionych.
- Kompleksowy rozwój kompetencji, kreatywności i innowacyjności kadr oświaty i kadr związanych z edukacją.
- Tworzenie warunków do kształcenia w różnych dziedzinach sportu.
- Działania na rzecz wzmocnienia integracyjnej roli szkół oraz ich współpracy ze środowiskiem lokalnym z aktywnym udziałem społeczeństwa, oraz sektora gospodarczego.
- Rozwój infrastruktury i doposażanie placówek edukacyjnych.
- Współpraca z instytucjami szkolnictwa wyższego, w szczególności z lokalną uczelnią - Akademią Pomorską.
- Realizacja zadań określonych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Słupskiego na lata 2021 – 2025” oraz strategii będącej jej kontynuacją.

Główni realizatorzy działań w strukturach powiatu	Centrum Usług Wspólnych Powiatu Słupskiego, ZSA, ZSOiT, SOSW, ZPO, PPP
Potencjalni partnerzy	JST, AP, partnerzy gospodarczy, instytucje otoczenia biznesu, organizacje pozarządowe
Potencjalne źródła finansowania	budżet powiatu, budżet państwa, Fundusze Europejskie, budżety partnerów

Spójność ze strategiami i programami rozwoju powiatu	„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Słupskiego na lata 2021 – 2025”
--	--

Cel operacyjny 3.3: Społeczne zaangażowanie, aktywność i integracja mieszkańców

Priorytety i kierunki interwencji:

- Działania na rzecz rozwoju dialogu i komunikacji społecznej.
- Promocja edukacji obywatelskiej i tożsamości lokalnej mieszkańców, np. tradycji morskich.
- Kreowanie świadomości wpływu mieszkańców na rozwój powiatu, wspieranie idei wolontariatu. Wspieranie różnych form partycypacji społecznej i wykorzystywanie jej w trakcie realizacji celów.
- Aktywizacja i wsparcie (w tym finansowe) organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych. Kontynuacja działań związanych z powiatowymi programami współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- Rozwój możliwości uczestnictwa mieszkańców w kulturze, sporcie i innych aktywnościach zarówno poprzez działania miękkie jak i inwestycyjne.
- Wsparcie inicjatyw oraz wydarzeń służących aktywności i integracji mieszkańców, w tym: kulturalnych i sportowych.
- Podejmowanie działań na rzecz integracji imigrantów w społeczności mieszkańców oraz stwarzanie imigrantom warunków do udziału w życiu społecznym, publicznym i gospodarczym.
- Realizacja zadań określonych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Słupskiego na lata 2021 – 2025” oraz strategii będącej jej kontynuacją.

Główni realizatorzy działań w strukturach powiatu	Wydział Polityki Społecznej SP w Słupsku, CKPS, Powiatowy Urząd Pracy w Słupsku, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku,
Potencjalni partnerzy	JST, organizacje pozarządowe.
Potencjalne źródła finansowania	budżet powiatu, budżet państwa, Fundusze Europejskie, budżety partnerów

Spójność ze strategiami i programami rozwoju powiatu	„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Słupskiego na lata 2021 – 2025” Programy współpracy powiatu słupskiego z organizacjami pozarządowymi.
--	---

Cel operacyjny 3.4: Innowacyjna i sprawna administracja

Priorytety i kierunki interwencji:

- Działania na rzecz innowacyjnej i sprawnej administracji, w tym rozwój e-administracji.
- Poprawa skuteczności i jakości pracy kadry Starostwa Powiatowego i wszystkich jednostek podległych, np. poprzez podnoszenie kompetencji.
- Stwarzanie warunków dostępności do usług administracyjnych dla wszystkich mieszkańców, w tym osób z niepełnosprawnościami, z dysfunkcjami i starszych poprzez wdrażanie działań inwestycyjnych i organizacyjnych w Starostwie Powiatowym i wszystkich jednostkach powiatowych.
- Poszukiwanie i aktywne wykorzystanie zewnętrznego wsparcia dla rozwoju i realizacji celów.
- Rozwój współpracy administracyjnej i dialogu wewnątrz i na zewnątrz powiatu, w tym rozwój działań w ramach Słupskiego Związku Powiatowo-Gminnego.
- Współpraca partnerska oraz promocja Powiatu Słupskiego na rzecz rozwoju i konkurencyjności z udziałem sektora publicznego, gospodarczego i społecznego (wewnątrz krajowa i międzynarodowa).
- Realizacja Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Słupsk-Ustka na lata 2022-2030.
- Działania na rzecz zwiększania potencjału jednostek powiatu, w tym remonty, modernizacje, wyposażenie w sprzęt.

Główni realizatorzy działań w strukturach powiatu	Wydział Organizacyjny SP w Słupsku, pozostałe wydziały SP w Słupsku, wszystkie jednostki organizacyjne powiatu
Potencjalni partnerzy	JST, partnerzy gospodarczy, instytucje otoczenia biznesu, organizacje pozarządowe
Potencjalne źródła finansowania	budżet powiatu, budżet państwa, Fundusze Europejskie, budżety partnerów

Spójność ze strategiami i programami rozwoju powiatu	nie dotyczy
--	-------------

Oczekiwania zewnętrzne:

- Dedykowanie kompleksowych programów wsparcia dla regionu „Pomorza Środkowego” jako miejsca o szczególnym nasileniu wykluczenia i niekorzystnych zjawisk społeczno-gospodarczych.
- Opracowanie systemowych rozwiązań i programów w odpowiedzi na ogólnokrajowe negatywne trendy zmniejszania się liczby ludności, starzenia się społeczeństwa, nasilających się problemów zdrowotnych i chorób cywilizacyjnych.
- Rozwój wysokiej jakości szkolnictwa wyższego na terenie Subregionu Słupskiego, w tym rozwój Akademii Pomorskiej również poprzez wprowadzanie nowych kierunków kształcenia.
- Tworzenie stabilnych podstaw prawnych do działalności zgodnej z kompetencjami samorządów w zakresie: edukacji, pomocy społecznej, rynku pracy i innych istotnych dziedzin.
- Rozwój usług niezbędnych dla wysokiej jakości życia mieszkańców będących poza kompetencjami słupskiego samorządu powiatowego, m.in. usługi zdrowotne, usługi edukacyjne niebędące w kompetencji powiatu, dostęp do instytucji opieki nad dziećmi, mieszkalnictwo, gazyfikacja, sieci ciepłownicze etc.

CEL STRATEGICZNY 4 - ZACHOWANIE I POLEPSZANIE STANU ŚRODOWISKA NATURALNEGO ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE ZMIANOM KLIMATYCZNYM „POWIAT PRZYJAZNY ŚRODOWISKU”.

Przesłanki realizacji celu i oczekiwane oddziaływanie:

W coraz większym stopniu należy zwracać uwagę na postępujące zmiany klimatyczne i związane z tym niebezpieczeństwa. Powiat słupski z racji swojego położenia jest dotykany przez szereg negatywnych zjawisk, również tych związanych z bliskością Morza Bałtyckiego. Istotne jest poszukiwanie i wdrażanie sposobów przeciwdziałania niekorzystnym trendom. Wymaga to współdziałania na różnych szczeblach administracji we współpracy z sektorem gospodarczym i społecznym.

Działania podejmowane na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu i zwiększania odporności na zmiany klimatyczne powinny być prowadzone kompleksowo w ujęciu wojewódzkim i ogólnopolskim. Oznacza to, że powiat słupski jest jednym z wielu obszarów, na których taka interwencja będzie prowadzona. Szeroka współpraca pozwoli na zmaksymalizowanie osiągniętych efektów.

W najlepszym interesie powiatu jest również zachowanie i polepszanie stanu środowiska naturalnego, tym bardziej że stanowi ono jeden z największych atutów naszego regionu. Zadbane środowisko przekłada się na zadowolenie mieszkańców, ich zdrowie, a także powoduje coraz większą atrakcyjność turystyczną regionu.

Jednym z najważniejszych przejawów dbałości o środowisko i poprawy bezpieczeństwa powiatu są działania w kierunku zmniejszania emisyjności (w szczególności tzw. niskiej emisji) i zwiększania wykorzystania OZE, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Morze Bałtyckie jest niezwykle istotne dla powiatu. Katastrofalne skutki może mieć w szczególności jego degradacja środowiskowa. Jednym z czynników, na który trzeba zwrócić uwagę są zagrożenia chemiczne, w tym pozostałości broni chemicznej porzuconej na dnie morza.

Jako aktywny uczestnik działań prośrodowiskowych samorząd powiatowy może działać według swoich kompetencji poprzez zmniejszanie presji na środowisko własnych struktur administracyjnych i realizację własnych programów, np. program usuwania azbestu. Ponadto możliwe kierunki działań obejmują współpracę z innymi interesariuszami, w tym wspólną realizację projektów, edukację ekologiczną mieszkańców, wspieranie różnego rodzaju inicjatyw ekologicznych, czy lobbowanie pożądaných działań na wyższych szczeblach administracji.

Powiązanie z dokumentami wyższego rzędu:

- SOR: Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony;
- SRWP2030: CO.1.1. Bezpieczeństwo środowiskowe, CO 1.2. Bezpieczeństwo energetyczne.

CELE OPERACYJNE:**Cel operacyjny 4.1: Struktury administracyjne przyjazne środowisku**

Priorytety i kierunki interwencji:

- Sukcesywne zmniejszanie presji na środowisko związanej bezpośrednio z działalnością powiatu i jego jednostek, np. działania na rzecz efektywności energetycznej, zmniejszania energochłonności, termomodernizacje, modernizacja systemów ogrzewania.
- Realizacja inwestycji wykorzystujących OZE w strukturach powiatu.
- Wsparcie struktur zarządzania kryzysowego, bezpieczeństwa i szybkiego reagowania na zagrożenia bezpieczeństwa środowiskowego, m.in. PSP, Policja, Sanepid.
- Realizacja zadań określonych w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Słupskiego na lata 2020 – 2023 z perspektywą do roku 2027” i programach będących jego kontynuacją.

Główni realizatorzy działań w strukturach powiatu	Wydział Ochrony Środowiska SP w Słupsku, Wydział Organizacyjny SP w Słupsku, Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego SP w Słupsku, Wydział Rozwoju Powiatu i Inwestycji SP w Słupsku, wszystkie jednostki organizacyjne powiatu
Potencjalni partnerzy	JST, partnerzy gospodarczy, organizacje pozarządowe
Potencjalne źródła finansowania	budżet powiatu, budżet państwa, Fundusze Europejskie, budżety partnerów, NFOŚiGW, WFOŚiGW
Spójność ze strategiami i programami rozwoju powiatu	Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Słupskiego na lata 2020 – 2023 z perspektywą do roku 2027

Cel operacyjny 4.2: Zadbane środowisko

Priorytety i kierunki interwencji:

- Promocja i działania na rzecz zwiększania wykorzystania OZE na terenie powiatu.
- Tworzenie warunków do rozwoju farm wiatrowych na morzu oraz infrastruktury przesyłowej na terenie powiatu.
- Działania na rzecz szeroko pojętej edukacji ekologicznej i środowiskowej mieszkańców na wszystkich etapach życia.

- Zachowanie środowiska naturalnego, zasobów przyrodniczych i bioróżnorodności.
- Zmniejszanie czynników negatywnej presji na środowisko zgodnie z kompetencjami samorządu powiatowego, w tym np. nieprzepisowe składowanie odpadów, działania na rzecz zmniejszania presji ruchu turystycznego.
- Dbłość o obszary cenne przyrodniczo, w tym utrzymanie atrakcyjnych form ochrony przyrody.
- Realizacja programów powiatowych i innych projektów o oddziaływaniu prośrodowiskowym.
- Realizacja zadań określonych w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Słupskiego na lata 2020 – 2023 z perspektywą do roku 2027” i programach będących jego kontynuacją.

Główni realizatorzy działań w strukturach powiatu	Wydział Ochrony Środowiska SP w Słupsku, Wydział Organizacyjny SP w Słupsku, Wydział Rozwoju Powiatu i Inwestycji SP w Słupsku, Wydział Nieruchomości SP w Słupsku, jednostki organizacyjne powiatu z obszaru edukacji (CUW, ZSA, ZSOiT, SOSW, ZPO)
Partnerzy	JST, partnerzy gospodarczy, partnerzy społeczni, organizacje pozarządowe
Potencjalne źródła finansowania	budżet powiatu, budżet państwa, Fundusze Europejskie, budżety partnerów, NFOŚiGW, WFOŚiGW
Spójność ze strategiami i programami rozwoju powiatu	„Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Słupskiego na lata 2020 – 2023 z perspektywą do roku 2027” „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Słupskiego na lata 2021 – 2025” (głównie Cel Strategiczny 3: Edukacja - uczenie się przez całe życie)

Oczekiwania zewnętrzne:

- Poprawa jakości infrastruktury związanej z gospodarką wodno – ściekową i gospodarką odpadami, zgodnie z kompetencjami poszczególnych samorządów.
- Szeroka współpraca na rzecz zniwelowania zagrożeń Morza Bałtyckiego, w tym: abrazja morska i zagrożenia chemiczne np. pozostałości broni chemicznej.
- Współpraca wszystkich szczebli administracji w kierunku przeciwdziałania negatywnym zmianom klimatycznym oraz w kierunku zachowania dobrej jakości środowiska naturalnego.

VIII. WYMIAR PRZESTRZENNY REALIZACJI STRATEGII

Ze względu na przestrzennie zróżnicowane potencjały i bariery dla każdego z celów operacyjnych został zaproponowany kierunek interwencji w zakresie terytorialnym. Przestrzenne przypisanie konkretnych działań oznacza, że dotyczą one przede wszystkim wskazanych obszarów. Nie wyklucza to jednak działań w innych częściach powiatu, o ile będzie to uzasadnione zaistniałymi potrzebami.

Na terenie powiatu zidentyfikowano obszary funkcjonalne zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030. Wyznaczono także obszary, dla których interwencja może zostać potencjalnie zróżnicowana: obszary wiejskie, obszary miejskie oraz obszary oddalone od centrum powiatu (północne i południowe części charakteryzujące się np. najniższą dostępnością transportową, w szczególności Gmina Smołdzino, Gmina Głównyca, Gmina Kępice, Gmina Dębica Kaszubska i częściowo Gmina Ustka).

Obszary funkcjonalne na terenie powiatu słupskiego (stan granic powiatu aktualny w 2022 r.):

Najważniejsze wyzwania rozwojowe poszczególnych obszarów funkcjonalnych na podstawie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030:

MOF miasta Słupska (zwany również MOF Słupsk-Ustka) - Zasięg przestrzenny MOF Słupsk-Ustka obejmuje miasto Słupsk (ośrodek rangi regionalnej) i Ustkę, gminy wiejskie Damnica, Dębica Kaszubska, Kobylnica, Słupsk i Ustka. Wyzwania rozwojowe określone w PZPW2030: „Przeciwdziałanie zagrożeniom związanym z peryferyzacją, suburbanizacją i niekorzystnymi trendami demograficznymi obszaru, poprzez wzmocnienie sektora usług publicznych, w szczególności kultury i szkolnictwa wyższego w Słupsku, rewitalizację obszarów zdegradowanych, reindustrializację struktury gospodarki oraz dalszy rozwój funkcji turystycznych, uzdrowiskowych, a także rolnictwa”.

Obszar Funkcjonalny Strefy Przybrzeżnej – obszar szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej (należy do grupy obszarów o znaczeniu ponadregionalnym) położony na terenach trzech nadmorskich województw. Ze względu na skalę został podzielony na mniejsze obszary. Powiat słupski obejmuje podstrefa zachodnia⁴³ rozciągająca się na terytorium: miasta Ustka i Łeba oraz gminy Główny, Ustka, Smołdzino i Wicko, a także położonego na ich terenie Słowińskiego Parku Narodowego. Wyzwania rozwojowe określone w PZPWP2030: „Kształtowanie całorocznej atrakcyjności turystycznej Strefy Przybrzeżnej przez ochronę i wykorzystanie zasobów i walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych obszaru oraz poprawę jego dostępności i obsługi transportowej”.

Obszar Funkcjonalny Środkowe Pomorze – obszar o najniższym dostępie do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe wymagający rozwoju nowych funkcji. Na terenie powiatu obejmuje gminy: Kępice, Dębica Kaszubska, Damnica, Potęgowo i Główny.

Kolejnym instrumentem terytorialnym są tzw. **Obszary Strategicznej Interwencji (OSI)**. Obszar taki zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju jest „określonym w strategii rozwoju obszarem o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych, lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne”. OSI wyznaczone na poziomie krajowym w odniesieniu do powiatu słupskiego:

- obszary zagrożone trwałą marginalizacją: obszar pokrywa się z Obszarem Funkcjonalnym Środkowe Pomorze;
- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze: na terenie powiatu brak takich miast (należy mieć na uwadze, że do tej grupy miast należy Słupsk).

Ponadto w ramach SRWP 2030 oraz PZPWP2030 zidentyfikowano tzw. północne pasmo rozwojowe, na którego obszarze częściowo znajduje się powiat słupski. Obejmuje ono m.in.: „drogi nr 6 (Gdańsk-Szczecin), nr 7 (Gdańsk-112 Warszawa), linie kolejowe nr 9 (Gdynia Główna-Warszawa Wschodnia) i nr 202 (Gdańsk Główny-Stargard) (...) i systemy krajowej sieci przesyłowej elektroenergetycznej oraz gazociąg wysokiego ciśnienia prowadzący z terminalu regazyfikacyjnego w Świnoujściu, będące obszarem rozwoju aktywności gospodarczej związanej z logistyką, przetwórstwem rolno-spożywczym oraz produkcją i serwisem urządzeń OZE, zwłaszcza morskiej energetyki wiatrowej w portach morskich (np. Ustka, Łeba, Władysławowo)”. Jest to istotny potencjał rozwojowy powiatu.

⁴³ Podstrefa zachodnia OF Strefy Przybrzeżnej obejmuje obszarem tereny położone w powiecie słupskim jak i poza nim.

Preferencje dla celów operacyjnych w wymiarze terytorialnym (1 – realizacja w razie wystąpienia uzasadnionej potrzeby; 2 – realizacja istotna dla rozwoju obszaru; 3 realizacja kluczowa dla rozwoju obszaru).

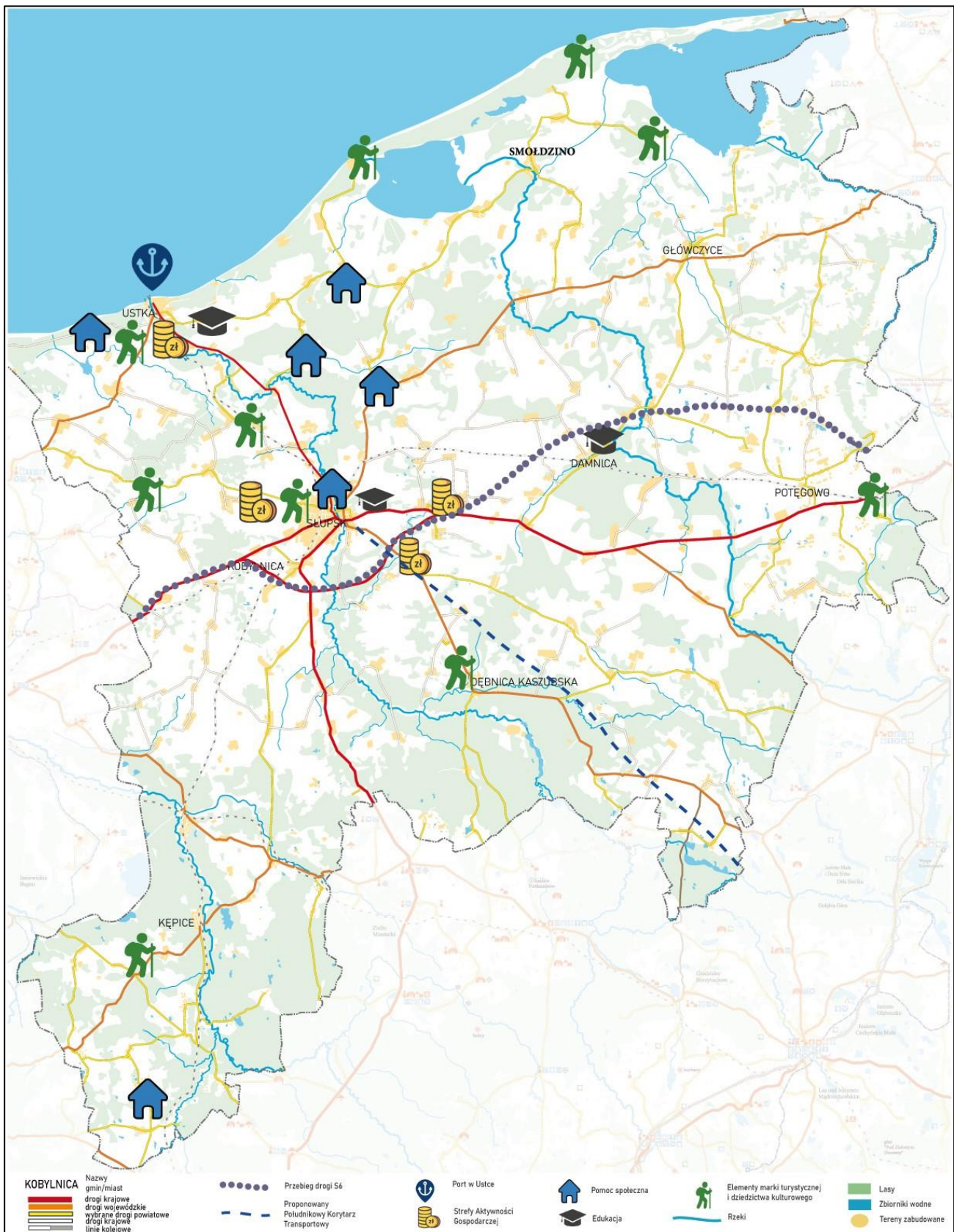
Cel Strategiczny	Cel Operacyjny	Obszary miejskie	Obszary wiejskie	Obszary oddalone od centrum	MOF m. Słupska	OF Strefy Przybrzeżnej	OF Środkowe Pomorze	Inne
1	Cel operacyjny 1.1 – Infrastruktura transportowa.	2	3	3	2	3	3	
	Cel operacyjny 1.2 – Sprawne przemieszczanie się i komunikacja publiczna.	2	3	3	2	3	3	
2	Cele operacyjny 2.1 Wsparcie i promocja przedsiębiorczości oraz tworzenie warunków dla rozwoju biznesu.	3	2	1	3	2	2	
	Cele operacyjny 2.2 Rozwój turystyki, wzmacnianie potencjałów i marki turystycznej powiatu.	2	2	2	2	3	2	
	Cele operacyjny 2.3 Rynek pracy.	1	2	3	2	2	2	
3	Cel operacyjny 3.1: Skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych.	2	2	2	2	2	3	
	Cel operacyjny 3.2: Nowoczesna edukacja.	3	1	1	1	1	1	Również siedziby szkół poza miastami
	Cel operacyjny 3.3: Społeczne zaangażowanie, aktywność i integracja mieszkańców.	2	2	2	2	2	2	
	Cel operacyjny 3.4: Innowacyjna i sprawna administracja.	-	-	-	-	-	-	Cel niezwiązany ze strukturą przestrzenną
4	Cel operacyjny 4.1: Struktury administracyjne przyjazne środowisku.	3	1	1	1	1	1	Wszystkie siedziby jednostek powiatowych
	Cel operacyjny 4.2: Zadbane środowisko.	2	2	2	2	3	2	

Analiza oddziaływania realizacji założonych celów w ujęciu przestrzennym.

Cel Strategiczny	Cel Operacyjny	Oczekiwane założenia, rezultaty i oddziaływanie realizacji założonych celów w ujęciu przestrzennym
1	Cel operacyjny 1.1 – Infrastruktura transportowa.	<ul style="list-style-type: none"> – Zmniejszenie wykluczenia transportowego w szczególności obszarów oddalonych od centrum powiatu. – Przeciwdziałanie nierównomiernemu rozwojowi przestrzennemu powiatu poprzez podnoszenie atrakcyjności i dostępności obszarów zagrożonych m.in. depopulacją. – Pozytywne oddziaływanie długookresowe na obszar środowiska naturalnego, w tym jakość powietrza. – Wzrost dostępności do usług dla mieszkańców powiatu (lepsze skomunikowanie wewnętrzne). – Brak negatywnego działania przestrzennego. <p>Obszary kluczowe dla interwencji:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Obszary oddalone od centrum powiatu. – Obszary zagrożone trwałą marginalizacją. – Inwestycje liniowe na terenie całego powiatu (połączenia z obszarami wykluczonymi).
	Cel operacyjny 1.2 – Sprawne przemieszczanie się i komunikacja publiczna.	
2	Cele operacyjny 2.1 Wsparcie i promocja przedsiębiorczości oraz tworzenie warunków dla rozwoju biznesu.	<ul style="list-style-type: none"> – Interwencja w obszarze rozwoju gospodarczego powinna być zróżnicowana w zakresie przedsiębiorczości i turystyki. – Główny ciężar ruchu turystycznego przyjmuje OF Strefy Przybrzeżnej, gdzie realizacja założonych celów jest najbardziej istotna. Należy jednak mieć na uwadze, że rozproszenie ruchu turystycznego poprzez poprawianie atrakcyjności na obszarze całego powiatu będzie miało prawdopodobnie pozytywne skutki poprzez zmniejszanie presji turystycznej w najbardziej eksploatowanych miejscach. – Rozwój przedsiębiorczości (a szczególnie inwestycje będące potencjalnym zagrożeniem dla środowiska i przestrzeni) powinny być realizowane poza obszarami najatrakcyjniejszymi turystycznie oraz środowiskowo – zgodnie z uwarunkowaniami wskazywanymi przez poszczególne gminy (np. na przygotowanych obszarach inwestycyjnych). – Brak negatywnego działania przestrzennego prowadzonych działań i inwestycji powinien być zapewniony przez poszczególne gminy. <p>Obszary kluczowe dla interwencji:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Cały powiat w zakresie wspierania rynku pracy oraz wsparcia i promocji przedsiębiorczości. – OF Strefy Przybrzeżnej w zakresie turystyki.
	Cele operacyjny 2.2 Rozwój turystyki, wzmacnianie potencjałów i marki turystycznej powiatu.	
	Cele operacyjny 2.3 Rynek pracy.	

Cel Strategiczny	Cel Operacyjny	Oczekiwane założenia, rezultaty i oddziaływanie realizacji założonych celów w ujęciu przestrzennym
3	Cel operacyjny 3.1: Skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> - Społeczny wymiar planowanej interwencji będzie oddziaływał na strukturę przestrzenną w sposób pośredni. - Poprawa dostępu do usług społecznych, w tym edukacji oraz wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego wpłynie pozytywnie na spójność obszaru powiatu. - W związku z realizacją celów należy się również spodziewać wzmacniania zmniejszania negatywnych zjawisk społecznych na obszarach najbardziej na nie podatnych, np. obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją takich jak OF Środkowe Pomorze. - Działania inwestycyjne związane z edukacją i administracją będą realizowane punktowo (siedziby poszczególnych jednostek), ale ich oddziaływanie będzie uwidaczniać się na obszarze całego powiatu. <p>Obszary kluczowe dla interwencji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obszar całego powiatu, w tym: MOF m. Słupska OF Strefy Przybrzeżnej i OF Środkowe Pomorze.
	Cel operacyjny 3.2: Nowoczesna edukacja.	
	Cel operacyjny 3.3: Społeczne zaangażowanie, aktywność i integracja mieszkańców.	
	Cel operacyjny 3.4: Innowacyjna i sprawna administracja.	
4	Cel operacyjny 4.1: Struktury administracyjne przyjazne środowisku.	<ul style="list-style-type: none"> - Interwencja związana z szeroko pojętą ochroną środowiska będzie miała szczególnie korzystny wpływ na wymiar przestrzenny i zrównoważony rozwój. - Istotnym elementem kształtowania przestrzeni będzie zachowanie i ochrona przyrody oraz walorów krajobrazowych. - Szczególnymi typami interwencji będą inwestycje i promocja OZE. Nie przewiduje się preferencji terytorialnej dla tego typu działań. - Działania prośrodowiskowe w strukturach administracyjnych powiatu będą inwestycjami punktowymi. <p>Obszary kluczowe dla interwencji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - OF Strefy Przybrzeżnej. - Miejsca i obszary szczególnie cenne przyrodniczo, w tym obszary ochrony przyrody. - Cały powiat, w szczególności w zakresie interwencji związanych z identyfikowanymi zagrożeniami środowiska oraz w zakresie promowania OZE
	Cel operacyjny 4.2: Zadbane środowisko.	

Struktura funkcjonalno-przestrzenna powiatu słupskiego.

Wykonanie: Oddział Promocji Starostwa Powiatowego w Słupsku

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Ze względu na ogólne założenia dokumentu i długi okres obowiązywania nie jest możliwe oszacowanie środków finansowych niezbędnych do zrealizowania poszczególnych celów. Tym samym oczekiwaniem wobec Strategii nie jest precyzyjne wskazanie wielkości środków zaangażowanych w realizację założonych celów. Oczekuje się natomiast, że niniejszy dokument wskaże wizję i misję powiatu słupskiego oraz główne kierunki rozwoju.

Poniższe, przykładowe przesłanki przyczyniają się do określenia jedynie orientacyjnych sposobów finansowania działań zawartych w Strategii:

- długi horyzont czasowy dokumentu;
- oczekiwana zmienność rynku, cen oraz brak możliwości przewidzenia sytuacji budżetowej w długiej perspektywie;
- szeroki zakres interwencji zaplanowany w ramach poszczególnych celów;
- brak wskazania konkretnych inwestycji projektów, dla których możliwe jest wskazanie wartości kosztorysowych;
- interwencja łącząca charakter inwestycyjny i nieinwestycyjny;
- brak możliwości przewidzenia wielkości środków zewnętrznych, które w okresie realizacji Strategii pozostaną do wykorzystania przez powiat słupski.

Najważniejsze zidentyfikowane źródła finansowania zawiera poniższa tabela. Poza środkami własnymi powiatu ważnym źródłem finansowania będą różnego rodzaju środki zewnętrzne, w tym pochodzące z budżetu państwa i z zagranicznych mechanizmów finansowych.

Pochodzenie środków	Opis i przykłady źródeł
Budżet jednostek samorządu terytorialnego	<ul style="list-style-type: none"> – budżet powiatu słupskiego – budżety gmin powiatu słupskiego – budżety innych JST (np. Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego) – środki Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego
Środki budżetu Państwa	<p>Programy realizowane z Budżetu Państwa i dedykowane fundusze, w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg – Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – fundusze poszczególnych ministerstw – rezerwy celowe budżetu państwa

Pochodzenie środków	Opis i przykłady źródeł
Fundusze Europejskie i inne źródła zagraniczne	<ul style="list-style-type: none"> - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego - Europejski Fundusz Społeczny - Fundusz Spójności - Europejski Fundusz Morski i Rybacki - Fundusz Sprawiedliwej Transformacji - środki w ramach Mechanizmów Finansowych Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego - ewentualne inne źródła europejskie i zagraniczne
Środki sektora prywatnego	<ul style="list-style-type: none"> - partnerstwo publiczno-prywatne - inwestycje i działania sektora prywatnego spójne z celami Strategii
Inne	<ul style="list-style-type: none"> - na bieżąco identyfikowane pozostałe możliwości finansowania

Pojawienie się nowych źródeł finansowania lub ograniczenie aktualnych może być podstawą do rozpoczęcia procesu aktualizacji Strategii.

Zasady finansowania Strategii:

- kwota środków przeznaczonych na finansowanie realizacji Strategii będzie w przybliżeniu łączną kwotą kierowaną w kierunkach interwencji zgodnych z celami Strategii⁴⁴;
- powiat słupski będzie miał bezpośredni i decyzyjny wpływ na tę część środków, która będzie wydatkowana za pośrednictwem budżetu powiatu;
- podział środków pomiędzy poszczególnymi priorytetami będzie dokonywany corocznie na etapie planowania i uchwalania budżetu powiatu;

⁴⁴ Kwota środków przeznaczonych na finansowanie programu wynosi szacunkowo 550 mln zł. Podział środków przedstawia się następująco:

1. Zewnętrzna i wewnętrzna dostępność powiatu oraz mobilność mieszkańców: 34%, w tym: Infrastruktura transportowa: 27%; Sprawne przemieszczanie się i komunikacja publiczna: 7%.
2. Atrakcyjność gospodarcza i inwestycyjna, rynek pracy i turystyka: 9%, w tym Wsparcie i promocja przedsiębiorczości oraz tworzenie warunków dla rozwoju biznesu: 1%; Rozwój turystyki, wzmocnienie potencjałów i marki turystycznej powiatu: 2%; Rynek pracy 6%.
3. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej oraz jakości życia i aktywności mieszkańców: 52%, w tym: Skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych: 25%; Nowoczesna edukacja: 16%; Społeczne zaangażowanie, aktywność i integracja mieszkańców 3%; Innowacyjna i sprawna administracja: 8%.
4. Zachowanie i polepszanie stanu środowiska naturalnego oraz przeciwdziałanie zmianom klimatycznym: 5%, w tym: Struktury administracyjne przyjazne środowisku 3%; Zadbane środowisko: 2%

Wskazana kwota środków stanowi szacunkową kwotę na realizację programu, którą będzie dysponował powiat w ramach budżetów w okresie jego realizacji tj. do 2030 r. Podział środków oszacowano na podstawie kwot wydatkowanych w latach ubiegłych.

- wysokość współfinansowania poszczególnych celów będzie zależna od dostępności i absorpcji poszczególnych zewnętrznych źródeł finansowania (przewiduje się dofinansowania od około 20 do 100% wartości zadania).

Po zakończeniu realizacji dokumentu tj. po zakończeniu okresu jego obowiązywania zostanie przygotowany raport ewaluacyjny podsumowujący efekty jego realizacji. Planuje się, że raport zostanie sporządzony z wykorzystaniem struktur Starostwa Powiatowego w Słupsku. Na tym etapie nie planuje się ponoszenia kosztów dotyczących ewaluacji.

X. MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Wdrażanie i realizacja celów będzie weryfikować słuszność założeń przyjętych w ramach poszczególnych interwencji. Ocena realizacji Strategii będzie opierała się o system mierników i wskaźników, które mają za zadanie ukazywać poziom osiągnięcia celów. Wskaźniki będą również pomagały określić, czy spełnione zostały założone oczekiwania i czy został osiągnięty rozwój w poszczególnych obszarach strategicznych.

Za monitoring Strategii odpowiedzialny jest Wydział Rozwoju Powiatu i Inwestycji Starostwa Powiatowego w Słupsku. Monitoring odbywa się corocznie, a z przeprowadzonej procedury sporządzany jest raport zawierający wnioski.

Harmonogram corocznego monitoringu i ewaluacji:

Etap	Uwagi	Termin	Realizator
Zainicjowanie procesu monitoringu	Rozpoczęcie procesu monitoringu Strategii	Corocznie po zakończeniu okresu sprawozdawczego	Wydział Rozwoju Powiatu i Inwestycji SP w Słupsku
Pozyskiwanie danych, w szczególności w odniesieniu do przyjętych wskaźników	-	Do momentu pozyskania danych z instytucji zewnętrznych, np. GUS	Wydział Rozwoju Powiatu i Inwestycji SP w Słupsku oraz instytucje stanowiące źródła danych monitoringowych
Przygotowanie raportu monitoringowego wraz z wnioskami	W raporcie monitoringowym mogą znaleźć się rekomendacje dotyczące konieczności aktualizacji Strategii	Miesiąc od zakończenia etapu zbierania danych	Wydział Rozwoju Powiatu i Inwestycji SP w Słupsku
Akceptacja raportu przez Zarząd Powiatu Słupskiego	-	Zgodnie z harmonogramem posiedzeń Zarządu Powiatu Słupskiego	Zarząd Powiatu Słupskiego
Akceptacja raportu przez Radę Powiatu Słupskiego	-	Zgodnie z harmonogramem posiedzeń Rady Powiatu Słupskiego	Rada Powiatu Słupskiego
Proces aktualizacji Strategii	W razie konieczności aktualizacji Strategii proces przeprowadzany jest w trybie właściwym dla przyjmowania nowej Strategii	Rozpoczęcie procesu niezwłocznie po akceptacji raportu monitoringowego wskazującego na konieczność aktualizacji Strategii przez Radę Powiatu Słupskiego	Zarząd Powiatu Słupskiego

Oczekiwane rezultaty planowanej interwencji – mierniki i wskaźniki monitorujące realizację celów.

Cel Strategiczny	Cel Operacyjny	Miernik	Wartość bazowa (2020 r.) – dla wybranych mierników ⁴⁵ .	Wskaźnik/pożądan trend i jednostka miary	Główne źródła pozyskania danych.
CEL STRATEGICZNY 1 - ZEWNĘTRZNA I WEWNĘTRZNA DOSTĘPNOŚĆ POWIATU ORAZ MOBILNOŚCI MIESZKAŃCÓW „OTWARTOŚĆ NA ŚWIAT/ POWIAT DOSTĘPNY”	Cel operacyjny 1.1 – Infrastruktura transportowa.	Długość wybudowanych i przebudowanych dróg powiatowych.	Nie dotyczy	Wzrost (kilometry)	ZDP
		Liczba wybudowanych i przebudowanych obiektów inżynierskich związanych z drogami powiatowymi.	Nie dotyczy	Wzrost (liczba)	ZDP
		Długość wybudowanej i przebudowanej infrastruktury liniowej związanej z mobilnością aktywną.	Nie dotyczy	Wzrost (kilometry)	ZDP
		Liczba zabitych i rannych w wypadkach drogowych na drogach powiatowych.	18 zabitych 83 rannych	Spadek (osoby)	Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego SP w Słupsku
	Cel operacyjny 1.2 – Sprawne przemieszczanie się i komunikacja publiczna.	Liczba przewiezionych pasażerów na liniach powiatowej komunikacji publicznej.	666 814	Wzrost (osoby)	Stanowisko ds. polityki transportowej SP w Słupsku
		Liczba zrealizowanych projektów/ na rzecz poprawy jakości, integracji i wdrażania rozwiązań ekologicznych w transporcie zbiorowym.	Nie dotyczy	Wzrost (projekty)	Stanowisko ds. polityki transportowej SP w Słupsku

⁴⁵ Jeśli wpisano „nie dotyczy” oznacza to, że pożądan trend nie odnosi się do wartości występującej w 2020 r. Przewiduje się, że wartość miernika będzie zwiększała się narastająco w poszczególnych latach realizacji Strategii.

Cel Strategiczny	Cel Operacyjny	Miernik	Wartość bazowa (2020 r.) – dla wybranych mierników ⁴⁵ .	Wskaźnik/pożądany trend i jednostka miary	Główne źródła pozyskania danych.
CEL STRATEGICZNY 2 - ATRAKCYJNOŚĆ GOSPODARCZA i INWESTYCYJNA, RYNEK PRACY I TURYSTYKA „MIEJCE PRACY I WYPOCZYNIKU/ POWIAT ATRAKCYJNY”	Cele operacyjny 2.1 Wsparcie i promocja przedsiębiorczości oraz tworzenie warunków dla rozwoju biznesu.	Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru regon.	10 481	Wzrost (podmioty)	GUS/BDL
		Liczba dużych i średnich firm.	Średnie: 67 Duże: 7	Wzrost (firmy)	GUS/BDL
		Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.	8014	Wzrost (firmy)	GUS/BDL
		Liczba inicjatyw/projektów na rzecz promocji gospodarczej, rozwoju przedsiębiorczości i obsługi inwestora z udziałem struktur powiatu słupskiego.	Nie dotyczy	Wzrost (inicjatywy/projekty)	SP w Słupsku, Jednostki organizacyjne powiatu
	Cele operacyjny 2.2 Rozwój turystyki, wzmacnianie potencjałów i marki turystycznej powiatu.	Liczba turystów korzystających z noclegów na 1000 ludności.	1 729,95	Wzrost (turyści)	GUS/BDL
		Miejsca noclegowe na 1000 ludności.	139,42	Wzrost (miejsca)	GUS/BDL
		Udzielone noclegi na 1000 ludności.	8023,7	Wzrost (noclegi)	GUS/BDL
		Liczba projektów/inicjatyw z zakresu wzmacniania potencjału turystycznego z udziałem struktur powiatu słupskiego.	Nie dotyczy	Wzrost (inicjatywy/projekty)	SP w Słupsku, Jednostki organizacyjne powiatu
	Cele operacyjny 2.3 Rynek pracy.	Stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec roku.	9,4%	Spadek (punkty procentowe)	PUP, GUS/BDL
		Pracujący na 1000 ludności.	200	Wzrost (osoby)	PUP, GUS/BDL
		Liczba osób objętych działaniami poprawiającymi ich pozycję na rynku pracy m.in z zakresu aktywizacji zawodowej, kształcenia ustawicznego (z	Nie dotyczy	Wzrost (osoby)	PUP, CUW, SP w Słupsku, inne jednostki organizacyjne powiatu

Cel Strategiczny	Cel Operacyjny	Miernik	Wartość bazowa (2020 r.) – dla wybranych mierników ⁴⁵ .	Wskaźnik/pożądany trend i jednostka miary	Główne źródła pozyskania danych.
		udziałem struktur powiatu słupskiego).			
CEL STRATEGICZNY 3 - PODNIESIENIE ATRAKCYJNOŚCI OSIEDLEŃCZEJ ORAZ JAKOŚCI ŻYCIA I AKTYWNOŚCI MIESZKAŃCÓW „POWIAT PRZYJAZNY MIESZKAŃCOM/ POWIAT MIESZKAŃCÓW”	Wskaźnik ogólny dla celu strategicznego.	Liczba ludności powiatu.	98 781	Utrzymanie (osoby)	GUS/BDL
	Cel operacyjny 3.1: Skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych.	Liczba inicjatyw/projektów z obszaru usług społecznych, wsparcia rodziny i pieczy zastępczej.	Nie dotyczy	Wzrost (inicjatywy/projekty)	SP w Słupsku, PCPR, Jednostki organizacyjne powiatu
		Liczba inicjatyw/projektów z obszaru profilaktyki zdrowotnej i promocji aktywnego, zdrowego trybu życia realizowanych przez struktury powiatu.	Nie dotyczy	Wzrost (inicjatywy/projekty)	SP w Słupsku, Wydział Polityki Społecznej, Jednostki organizacyjne powiatu
		Liczba inicjatyw/projektów współpracy i wspierania podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo realizowanych przez struktury powiatu.	Nie dotyczy	Wzrost (inicjatywy/projekty)	SP w Słupsku, Wydział Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa, Jednostki organizacyjne powiatu
		Liczba rodzin, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc z wybranych powodów (ubóstwa, bezdomności, potrzeby ochrony macierzyństwa, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, przemocy w rodzinie, alkoholizmu i narkomani.	Ubóstwo - 1906 Bezdomność - 110 Potrzeba ochrony macierzyństwa – 447 Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 624 Przemoc w rodzinie – 25 Alkoholizm - 477 Narkomania – 11	Spadek (rodziny)	GUS/BDL

Cel Strategiczny	Cel Operacyjny	Miernik	Wartość bazowa (2020 r.) – dla wybranych mierników ⁴⁵ .	Wskaźnik/pożądany trend i jednostka miary	Główne źródła pozyskania danych.
		Liczba uczniów uczących się w szkołach prowadzonych przez powiat słupski.	1107	Utrzymanie (uczniowie)	CUW
		Wskaźnik zdawalności egzaminów maturalnych i zawodowych.	Maturalne: ZSA 57,9%; ZSOIT 46,7% Zawodowe: ZSA 63,2%; ZSOIT 46,5%	Wzrost (punkty procentowe)	CUW
	Cel operacyjny 3.3: Społeczne zaangażowanie, aktywność i integracja mieszkańców.	Liczba ofert dot. realizacji zadań publicznych składanych do powiatu przez NGO.	52	Wzrost (oferty)	SP w Słupsku, Wydział Polityki Społecznej
		Liczba przeprowadzonych przez powiat otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych.	11 (2021 r.)	Wzrost (konkursy)	SP w Słupsku, Wydział Polityki Społecznej
		Liczba inicjatyw/projektów realizowanych we współpracy lub na rzecz NGO.	Nie dotyczy	Wzrost (inicjatywy/projekty)	SP w Słupsku, Jednostki organizacyjne powiatu
	Cel operacyjny 3.4: Innowacyjna i sprawna administracja.	Wielkość pozyskanych środków zewnętrznych na realizację zadań powiatu (w tym środki unijne i krajowe).	Nie dotyczy	Wzrost (zł)	SP w Słupsku, Jednostki organizacyjne powiatu
		Liczba wydanych decyzji administracyjnych – pozwolenia na budowę ⁴⁶ .	1065	Utrzymanie/wzrost (szt.)	SP w Słupsku/ Wydział architektoniczno-budowlany
		Liczba wyjątków od tradycyjnego systemu dokumentowania przebiegu załatwiania i rozstrzygania spraw w Starostwie Powiatowym w Słupsku	88 (2021 r.)	Wzrost (szt.)	SP w Słupsku/ Wydział organizacyjny

⁴⁶ Liczba wydanych pozwoleń na budowę jest dodatkowo miernikiem rozwoju powiatu.

Cel Strategiczny	Cel Operacyjny	Miernik	Wartość bazowa (2020 r.) – dla wybranych mierników ⁴⁵ .	Wskaźnik/pożądan trend i jednostka miary	Główne źródła pozyskania danych.
		Liczba projektów i inwestycji zrealizowanych na rzecz dostępności administracji.	Nie dotyczy	Wzrost (projekty)	SP w Słupsku/ Wydział organizacyjny/ Wydział Rozwoju Powiatu i Inwestycji, Jednostki organizacyjne powiatu
CEL STRATEGICZNY 4 - ZACHOWANIE I POLEPSZANIE STANU ŚRODOWISKA NATURALNEGO ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE ZMIANOM KLIMATYCZNYM „ZADBANE ŚRODOWISKO”/ POWIAT ZADBANY/ POWIAT NATURALNY/ POWIAT ZIELONY	Cel operacyjny 4.1: Struktury administracyjne przyjazne środowisku.	Liczba inwestycji zrealizowanych w strukturach powiatu słupskiego w zakresie zmniejszenia negatywnego oddziaływania na środowisko.	Nie dotyczy	Wzrost (inwestycje)	SP w Słupsku/ Wydział Rozwoju Powiatu i Inwestycji, Jednostki organizacyjne powiatu
		Liczba inwestycji z obszaru OZE realizowanych przez struktury powiatu słupskiego (miernik wspólny dla celów operacyjnych 4.1 i 4.2)	Nie dotyczy	Wzrost (inwestycje)	SP w Słupsku/ Jednostki organizacyjne powiatu
	Cel operacyjny 4.2: Zadbane środowisko.	Liczba inicjatyw/projektów dotyczących zmniejszenia czynników negatywnej presji na środowisko zgodnie z kompetencjami samorządu powiatowego.	Nie dotyczy	Wzrost (inicjatywy/projekty)	SP w Słupsku/ Wydział Rozwoju Powiatu i Inwestycji, Wydział Środowiska i Rolnictwa
		Liczba inicjatyw/projektów dotyczących edukacji ekologicznej realizowanych przez struktury powiatu.	Nie dotyczy	Wzrost (inicjatywy/projekty)	SP w Słupsku/ Jednostki organizacyjne powiatu

XI. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

Podmioty zaangażowane w realizację Strategii

Odpowiedzialność za wdrażanie strategii spoczywa w szczególności na podmiotach wskazanych przy każdym z celów operacyjnych. Podmiotem zarządzającym wdrażaniem Strategii jest Zarząd Powiatu Słupskiego – odpowiedzialny w szczególności za koordynowanie wdrażania strategii, koordynowanie monitoringu i sprawozdawczości. Podmiot zarządzający wdrażaniem Strategii w razie potrzeby inicjuje procesy aktualizacji dokumentu (również na podstawie zgłaszanych wniosków).

Realizacja założeń Strategii będzie opierała się na szerokiej współpracy wszystkich interesariuszy reprezentujących zarówno sektor administracyjny, jak i gospodarczy oraz społeczny. Przewiduje się, że aktualne partnerstwa będą w miarę potrzeb poszerzane. Inicjowane będą również nowe kierunki współpracy.

Z racji ogólności zapisów katalog podmiotów zaangażowanych w działania będzie zawsze katalogiem otwartym.

Podmioty zaangażowane w realizację Strategii:

1. Rada Powiatu Słupskiego – inicjatywa działań i nadzór nad realizacją założeń, podejmowanie decyzji strategicznych.
2. Zarząd Powiatu Słupskiego – inicjatywa działań i wdrażanie realizacji Strategii.
3. Starostwo Powiatowe w Słupsku – realizacja poszczególnych działań, celów, pozyskiwanie finansowania, pozyskiwanie partnerstw, monitoring i ewaluacja, promocja.
4. Jednostki organizacyjne powiatu słupskiego - realizacja poszczególnych działań, celów, pozyskiwanie finansowania, pozyskiwanie partnerstw, monitoring i ewaluacja, promocja.
5. Partnerzy z sektora publicznego m.in. JST i ich jednostki, samorząd województwa i jego jednostki, administracja szczebla krajowego.
6. Partnerzy z sektora gospodarczego, m.in. przedsiębiorcy, kluczowi pracodawcy, organizacje przedsiębiorców, instytucje otoczenia biznesu.
7. Partnerzy społeczni, m.in. mieszkańcy, organizacje pozarządowe, inicjatywne grupy nieformalne, liderzy społeczni.
8. Inni interesariusze rozwoju powiatu słupskiego.

Dla każdego z celów operacyjnych określone zostali główni realizatorzy działań oraz potencjalni partnerzy⁴⁷, którzy uczestniczą w systemie realizacji Strategii. Instrumentami

⁴⁷ Patrz rozdział VII: Cel główny i cele strategiczne.

wdrożeniowymi Strategii są w szczególności: polityki, strategie, programy sektorowe i branżowe oraz inne dokumenty o charakterze planistycznym realizowane w strukturach powiatu. Dodatkowo są to także: akty prawa lokalnego, uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe itp. Najważniejsze, istniejące na moment przygotowania Strategii, dokumenty będące instrumentami wdrożeniowymi to:

- „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla powiatu słupskiego na lata 2021-2025”;
- Program Ochrony Środowiska dla powiatu słupskiego na lata 2020 – 2023 z perspektywą do roku 2027;
- Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023;
- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2024;
- Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie słupskim na lata 2021-2025
- Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2021-2025;
- Programy współpracy powiatu słupskiego z organizacjami pozarządowymi;
- Program opieki nad zabytkami powiatu słupskiego na lata 2017-2020 i jego aktualizacja (w trakcie opracowania).

W toku realizacji Strategii mogą być tworzone aktualizacje dokumentów będących instrumentami wdrożeniowymi. W przypadku zaistnienia potrzeby mogą być także tworzone nowe dokumenty o znaczeniu strategicznym i planistycznym. Nadrzędnym celem ustalenia zasad realizacji Strategii i powiązań pomiędzy poszczególnymi dokumentami jest usystematyzowanie planowania strategicznego w strukturach powiatu słupskiego.

Dokumenty strategiczne i planistyczne funkcjonujące w strukturach powiatu

SRSGPS2030 jako dokument strategiczny określający cele w perspektywie długookresowej jest również nadrzędna dla innych dokumentów, które wykazują charakter wykonawczy i stanowią bezpośrednie instrumenty realizacji. Tym samym polityki, strategie, programy sektorowe i branżowe oraz inne dokumenty o charakterze planistycznym realizowane w strukturach powiatu słupskiego powinny być spójne z celami niniejszej strategii. Ponadto dokumenty, które będą miały charakter wdrożeniowy dla Strategii powinny⁴⁸:

1. Zawierać odwołanie do SRSPGPS2030 (jeśli dokument został stworzony przed przyjęciem SRSGPS2030 odwołanie zamieszcza się w przypadku aktualizacji dokumentu);

⁴⁸ Dotyczy to w szczególności strategii sektorowych i branżowych, programów itp. Odstępstwa od wskazanych zasad mogą dotyczyć, m.in.: dokumentów o perspektywie jednorocznej, dokumentów planistycznych, które nie wykazują cech planowania strategicznego czy też dokumentów finansowych.

2. Określać cele spójne z SRSGPS2030;
3. Wskazywać diagnozę aktualnej sytuacji;
4. Określać wskaźniki realizacji celów;
5. Określać system realizacji dokumentu, podmioty odpowiedzialne za realizację i monitorowanie działań;
6. Wskazywać założenia finansowania wdrażania dokumentu;
7. Być sporządzone z udziałem osób i instytucji będących interesariuszami działań, tj. mieć charakter partycypacyjny;
8. Zawierać inne elementy warunkujące spójność wewnętrzną dokumentu, spójność z dokumentami nadrzędnymi, a także z obowiązującymi ramami prawnymi.

UZASADNIENIE

do projektu uchwały Rady Powiatu Słupskiego

w sprawie przyjęcia programu rozwoju pn. "Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2023-2030"

Potrzeba rozpoczęcia prac nad opracowaniem programu rozwoju pn. „Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2023-2030” (SRSGPS2030) podyktowana była wpływem okresu obowiązywania dotychczasowego dokumentu strategicznego Powiatu Słupskiego wraz z rokiem 2022. Mając na uwadze brak wskazania strategii rozwoju powiatu w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju przyjęto, że opracowany zostanie program rozwoju ustanowiony w celu realizacji Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 (SRWP2030).

Dokument zawiera elementy wskazane jako składowe programu rozwoju:

1) wnioski z przeprowadzonej diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu słupskiego (rozdział III);

2) cel główny podzielony na cele strategiczne i szczegółowe (operacyjne), w nawiązaniu do Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030, w szczególności poprzez odwołania do celów operacyjnych zawartych w SRWP2030 (rozdział VII);

3) priorytety oraz kierunki interwencji wskazane dla celów szczegółowych (rozdział VII);

4) oczekiwane rezultaty planowanej interwencji w nawiązaniu do SRWP2030 wyrażone w sposób opisowy dla konkretnych celów oraz za pomocą mierników i wskaźników rezultatu interwencji (rozdział VII i rozdział X);

5) system realizacji programu tj; źródła finansowania realizacji programu, określenie kwoty środków przeznaczonych na realizację programu i ich podział pomiędzy priorytetami, a także zasad finansowania w tym zasad podziału środków pomiędzy priorytetami oraz przewidywanych wysokościach współfinansowania. Wskazano, że kwota przeznaczona na realizację programu to docelowo suma kwot zapisanych w budżetach powiatu w okresie realizacji programu przeznaczonych na działania z obszaru programu. Zastosowane zapisy przewidują, że powiat słupski będzie miał bezpośredni i decyzyjny wpływ na tę część środków, która będzie wydatkowana za pośrednictwem budżetu powiatu. Nie przewiduje się ponoszenia kosztów ewaluacji, która zostanie sporządzona z wykorzystaniem struktur Starostwa Powiatowego w Słupsku (rozdział IX). System realizacji zawarty w dokumencie określa również warunki i procedury obowiązujące instytucje uczestniczące w jego realizacji (rozdział XI);

6) planowaną interwencję w ujęciu terytorialnym. Biorąc pod uwagę, że program realizuje cele SRWP2030 ujęcie terytorialne jest integralnie związane ze wszystkimi planowanymi działaniami. Jako uzupełnienie i uszczegółowienie wskazano i scharakteryzowano poszczególne obszary funkcjonalne powiatu słupskiego (w tym Miejski Obszar Funkcjonalny Słupsk-Ustka oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją będące obszarem strategicznej interwencji wskazanym w Kontrakcie Programowym dla Województwa Pomorskiego) wraz ze wskazaniem planowanych interwencji i preferencji, a także oczekiwane założenia, rezultaty i oddziaływanie realizacji założonych celów w ujęciu przestrzennym (rozdział VIII);

7) sposób monitorowania i oceny stopnia osiągnięcia celu głównego i celów szczegółowych wraz z harmonogramem i miernikami (rozdział X).

Dokument zawiera uzupełniająco także inne elementy charakterystyczne dla dokumentu strategicznego takie jak: wizja, scenariusze rozwoju itp.

Program będzie dokumentem, który określa misję oraz cele i kierunki działania w określonej perspektywie czasowej tj. do 2030 r. Wskaże kierunki działania, które są niezbędne dla realizacji przyjętych zamierzeń rozwojowych w kontekście realizacji strategii rozwoju województwa.

Dokument będzie narzędziem służącym do realizacji polityki rozwoju w powiecie. Wpisuje się on w aktualne wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwoju społeczno-gospodarczego oraz w perspektywę finansową Unii Europejskiej 2021-2027. Jest jednocześnie spójny z dokumentami strategicznymi na poziomie regionalnym i krajowym.

Program został opracowany w szczególności na podstawie ustawy o samorządzie powiatowym oraz ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Zgodnie z regulacjami prawnymi niniejszy dokument stanowi program rozwoju w myśl rozdziału 3 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Przyjmowanie programów rozwoju w trybie określonym w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju należy do wyłącznej właściwości Rady Powiatu. SRSGPS2030 jest programem rozwoju w szczególności w odniesieniu do Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 i realizuje cele w niej zawarte.

Projekt strategii został opracowany przez Zespół Koordynacyjny i Zespoły Eksperckie. Zespoły zostały powołane z wykorzystaniem potencjału pracowników Starostwa Powiatowego w Słupsku i jednostek podległych powiatu.

Opracowanie dokumentu zgodnie z założeniami było procesem:

- łączącym zaangażowanie przedstawicieli urzędu, środowisk lokalnych i interesariuszy,
- prowadzonym w sposób poprawny metodycznie dzięki współpracy, gwarantujący jakość, efektywność i sprawność realizacji procesu oraz spójność z priorytetami i celami dokumentów szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego,
- odnoszącym się do realnych możliwości i kompetencji samorządu powiatowego,
- dążącym do powstania dokumentu nowoczesnego i merytorycznego, posiadającego zwięzłą i przejrzystą formę, przez co użytecznego, realnie wykorzystywanego w procesie zarządzania powiatem, zapewniającego warunki do monitorowania efektów realizowanej polityki rozwoju.

W dniach od 5 września do 12 października 2022 r. projekt Strategii został przekazany do konsultacji tj.:

- na podstawie art. 3d ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym oraz art. 19a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju konsultacje z jednostkami samorządu terytorialnego oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi;

- na podstawie art. 3d ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym oraz § 1 ust. 2 pkt 2 załącznika do uchwały Nr XXXIV/333/2021 Rady Powiatu Słupskiego z dnia 30 listopada 2021 roku w sprawie zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami powiatu słupskiego konsultacje społeczne z mieszkańcami powiatu słupskiego.

W związku z obowiązkiem określenia wpływu skutków realizacji zapisów dokumentu na środowisko, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, wystąpiono o opinię do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gdańsku, Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektoratu Sanitarnego w Gdańsku oraz Urzędu Morskiego w Gdyni uzyskując informację, że nie zachodzą przesłanki do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

z up. S T A R O S T Y
Urszula Falba
Naczelnik Wydziału
Rozwoju Powiatu i Inwestycji